

ABC BLADET

1996 nummer 5

ABC-klubbens medlemsblad för blandad information till både nytta och nöje

DE SEX FÖRSTA
JEMTE
ELFTE OCH TOLFTE BÖCKERNA
AF
**EUCLIDIS
ELEMENTA,**
ELLER
GRUNDELIGA INLEDNING
TILL
GEOMETRIEN,
TILL SVENSKA UNGDOMENS TJENST
UTGIFNE
AF
MÅRTEN STRÖMER,
FÖR DETTA ASTRONOMIÆ PROFESSOR I UPSALA,
OCH LEDAMOT AF KONGL. VETENSK. ACAD.
I STOCKHOLM OCH SOCIET. R. LIT. ET
SCIENT. I UPSALA.

Ch. Br.

Tredje Upplagan.

På Bokbindaren Olavus O. Ekmans bekostnad

MED KONGL. MAJ:TS ALLERN. PRIVILEGIUM

STOCKHOLM.

TRYCKT HOS C. F. MARQUARD,

1809.

Kallelse till årsmöte 1997 i ABC-klubben

Plats	Alviks medborgarhus i Alvik
Tid	Kl 13.00
	lördagen den 8 mars 1997
Lokal	Meddelas i entrén
Adress	Gustavslundsvägen 168, vilket är samma hus som klubblokalen.
T-banestation	Alvik.

Förslag till dagordning för ABC-klubbens årsmöte 1997 lördagen den 8 mars kl 13.00.

- 1 Årsmötet öppnas av ordföranden.
- 2 Val av mötesordförande.
- 3 Val av mötessekreterare.
- 4 Val av två justeringsmän, tillika rösträknare att jämte ordföranden justera protokollet.
- 5 Frågan om mötet är behörigen utlyst.
- 6 Fastställande av dagordning.
- 7 Styrelsens redovisningshandlingar.
- 8 Föredragande och godkännande av revisionsberättelsen.
- 9 Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter.
- 10 Fastställande av balansräkning.
- 11 Beslut med anledning av resultat enligt balansräkningen.
- 12 Andra läsningen av vilande förslag till ny stadga för ABC-klubben
- 13 Val av ordförande för ett år.
- 14 Val av vice ordförande för ett år.
- 15 Val av styrelseledamöter för ett år.
- 16 Val av suppleanter till styrelsen för ett år.
- 17 Val av två revisorer och en revisorssuppleant för ett år.
- 18 Val av valberedning om minst två personer.
- 19 Fastställande av budget och medlemsavgift för 1997.
- 20 Fastställande av ram för medlemsavgift 1998.
- 21 Behandling av ärenden som styrelsen vill förelägga årsmötet.
- 22 Behandling av inkomna motioner.
- 23 Övriga frågor.

Eventuella motioner skall ha inkommit senast fredagen den 1 mars 1997 till
ABC-klubben
Box 14 143
161 14 BROMMA

Helst bör dock motioner vara inskickade senast den siste januari 1995 för att styrelsen skall kunna behandla motionen i god tid.

ABC-klubben/Styrelsen

Roliga historier ur datorlivet

Det finns en hel del myter och historier om och med datorer. Många av dessa historier kommer från datorernas barndom, när datorer var något skrämmande. Något man berättade historier kring. Låt mig dra några exempel ur minnet.

På det stora flygbolaget

Det var tjejen som jobbade på det Stora Amerikanska Flygbolagets bokningsavdelning i New York. När hon fick sparken pga av de rationaliseringsmöjligheter som datoriseringen av biljettbokningen lett fram till så tog hon en ljuvlig hämnd.

Hon såg till att fem personer bokade korrekt på flygningen mellan New York och London med bolagets nya jumbojet. Resten av de c:a 300 platserna fick vara tomma. Men detta upptäckte inte datorn, den trodde att hela planet var fullbokat. De passagerare som infunnit sig i tid till avgången krävde naturligtvis att få åka. De hade ju biljett! Så Det Stora Flygbolaget fick köra en nästan tom jumbojet över Atlanten.

Det lär ha kostat lika mycket som att ha biljettbokerskan anställd i tio år.

San Franciscos kommunala nät

En annan historia berättar om när San Franciscos cheftjänstemän satte fart. Faktiskt den enda gången de satt riktigt ordentligt fart på jobbet.

Vaddå då?

Jo, det sågs att någon mycket tidig hacker tog sig in i San Franciscos kommunala nät och i stadens lönesystem byttes alla chefers löner med de kommunala sopåkarnas löner.

Det tog inte många minuter för stadens chefer att begripa att datasäkerhet, det är viktigt.

Mest kända historien

Den mest kända av alla historier om datorer är den tidiga myten om bankkassörskan i USA som snodde 1 å 2 cent från varje konto i banken och flyttade över dessa till sitt eget konto. Hon lär ha blivit miljonär på kuppen. Så länge det nu varade.

Denna historia lär ju vara sann, sägs det. Men jag undrar, själv tycker jag den luktar folklisvshistoires lång väg.

Strålning och magnetism kan också upphov till diverse moderna myter. Vad sägs om tjejen som satt vid sin datorskärm hela dagarna och till slut såg hon sig själv. Det var sminket som vandrat från tjejens ansikte över till skärmen och där bildat en kopia av hennes ansikte. Ja, jag säger då det!

Den monokroma färgskärmen

Ännu har jag inte hört att man kan få en monokrom skärm att bli en färgskärm genom att trä en nylonstrumpa över skärmen. Men det är nog vara en tidsfråga!

Datadyrkarna

Jan-Jöran Stenhagen är en författarpseudonym som skrivit flera böcker och databrott. Hans bok Datadyrkarna handlar om hur man kan ta död på företag och plundra folks lönekonton via bankautomater. Läs den, den är rolig på ett allvarsamt sätt.

<7872>

Lars Strömberg

ABC BLADET

Medlemsorgan för

ABC-klubben

Box 141 43

161 14 Bromma

ISSN 0349-3652

Organisationsnummer 802010 - 8174

Utgivningsbevis 12027

Redaktör o ansvarig utgivare

Ulf Sjöstrand

I redaktionskommitten

Claes Schibler o Sven Wickberg

ABC-klubbens postgirokonton

Medlemsavgifter: 15 33 36-3

Publikationer: 62 93 00-5

Internet-avgift 43 51 74-8

Bankgiro: 5986-2169

Telefoner:

08-80 17 25

"Prattefon" till klubblokalen och kansliet.
Kansliet träffas säkrast - tisdagskvällar
Telefax

08-80 15 22

Monitorer:

08-80 64 40

Gruppnummer för allt upp till 33 600

08-80 15 23

Gruppnummer till MSG

Tryck: Svenskt Tryck AB Upplaga 2700 ex

Lämnad till tryck den 29 november 1996

Lösnummerpris 65 :-

I tidningen uttalade åsikter står för författarens räkning och är endast där så anges uttryck för ABC-klubbens mening.

ABC-klubbens styrelse för 1996

(enligt årsmötet 1996-03-16)

Ordförande: Bo Kullmar

Vice ordförande: Lars Strömberg

Ledamöter: Henry Gessau

Mats Lillnor

Ulf Sjöstrand

Per Sten

Per Sturk

Suppleanter: Carl Kövamees

Tom Sjöberg

Innehåll

1996 nummer 5

Euclidis Elementa, titelsida från 1809	Oms 1
Kallelse till årsmöte 1997 i ABC-klubben	Oms 2
Roliga historier ur datorlivet av Lars Strömberg	
Redaktionssidan	1
Tidningar som inte kommer fram	2
Ledare av Ulf Sjöstrand	
Komplettering av det vilande förslaget till nya stadgar för ABC-klubben	
Vilande förslag till stadgar för ABC-klubben	3
Demokrati i föreningslivet av Bo-Göran Hammargren	4
Svar från ABC-klubbens styrelse	
Ordval av Bo-Göran Hammargren	
Moderna datorhjälpmedel för den moderne översättaren av Bill Leksén	5
Bruk och missbruk av teknik av Sven Wickberg	6
Återbesök i Infocoms sagovärld av Anders M Olsson	7
IRC - prata på Internet	9
4DOS - en alternativ kommandotolk av Peter Karlsson	10
Vad kan en dator bevisa? av Sven Wickberg	12
MSG-utdrag	14
MS-DOS	
PCHård	
Teknik	
Internet	
WWW	
Hur man lägger upp sin hemsida hos ABC-klubben av Bill Leksén	19
Jag har provat ... av Marianne Funaya	22
MacOpener v 1.0	
TeleVakt 3.0	
Om rättigheterna för filerna i UNIX-miljön av Bill Leksén	
Tips o råd	23
Insändarspalten	24
Akronymer	Oms 3
Beviset av Pythagoras sats enligt Euclides Elementa från 1809	Oms 4

Styrelsens förslag till årsmötet 1997 angående Medlemsavgifter 1997

seniorer 275 SEK/kalenderår

juniorer 200 SEK/kalenderår

Internet-avgift 600 SEK/helår

Junior räknas man t o m det år man fyller 18 år. Ange därför personnumret när Du betalar in medlemsavgiften. Medlemskapet är personligt och avser fysisk person. Medlemskapet räknas per kalenderår och Du får automatiskt det löpande årets förmåner retroaktivt om Du inte markerar annat årtal på talongen när medlemsavgiften betalas in.

Tidningar som inte kommer fram

ABC-klubbens kansli har den senaste numren funnit att det kommer fler returer än vad det tidigare gjorde, både i absoluta tal och som andel.

Medlemsinformation som försvinner

Våra stadgar säger att vi endast har fysiska personer som medlemmar, vilket dock inte hindrar att en juridisk person betalar avgiften. Adressen från denna typ av medlemmar riskerar att "försvinner" när betalningen sköts genom banker. Företaget/organisationen ger banken ett uppdrag att betala, som också sker, men genom bankens eget konto och man tar då inte med medlemsinformationen. Sedan träder banksekretessen in och hindrar banken att tala om för oss vem som har givit uppdraget. Om så bara medlemsnumret kommer fram till oss vet vi ju vem betalningen avser och ändrar adressen. Annars låter vi sådana betalningar ligga tills någon klarhet om dem nås. Tyvärr blir det oftast att medlemmen ringer och klagar att han/hon inte fått tidning eller att det inte går att logga in. Detta är ju speciellt viktigt nu när betalningsavierna för nästa år har gått ut.

Ledare

I detta nummer

Kallelsen till årsmötet 1997 finns med, samt det vilande förslaget till nya stadgar. Bo-Göran Hammargrens motion till förra årsmötet och styrelsens svar finns. Om bruk och missbruk av vissa tekniska hjälpmedel kåserar Sven Wickberg. Han har även skrivit numrets omslagsartikel om vad en dator kan bevisa, med utgångspunkt från en känd sats av Pythagoras publicerad i en bok från 1809 och ett problem i en artikel i Scientific American med en bild och som sedan medförde en längre diskussion i MSG.

Anders M Olsson berättar historien om ZORK:s uppgång och fall, där satsning på fel produkt fick hela företaget på fall och att entusiasterna nu har tagit över. Peter Karlsson berättar om 4DOS-kommandotolk, som verkar intressant. I detta nummer upptar MSG-utdragen fem sidor. Där har de nya namnen på vissa möten slagit igenom. En stor och viktig artikel för många medlemmar kan artikeln/hemsidan av Bill Leksén utgöra. Han beskriver ingående hur man skall göra för att lägga upp en hemsida hos ABC-klubben. Får vi se fler hemsidor från klubbens medlemmar efter detta? Han beskriver också hur rättigheterna i Unix fungerar. Bill har även en artikel om tekniska hjälpmedel i sin bransch som översättare men råden verkar kunna fungera även för andra som skall behandla information digitalt. Spalterna med Tips och råd samt insändarspalten har etablerat sig och finns kvar även detta nummer. Sist har vi hittat en lista om akronymer, d v s förkortningar som har blivit egna ord, och där vid finner vår kära Smiley och hans vänner.

Anmäl ändrad adress omgående

Markeringen Begränsad eftersändning innebär att tidningen eftersänds till oss med notering av den nya adressen om det finns en sådan. Att ta fram vart medlemmar har flyttat tar mycket tid och kraft i anspråk. Anmäl er adressändring i god tid. Posten har en portofri blankett för detta. Snälla ni, använd den.

Komplettering av det vilande förslaget till nya stadgar för ABC-klubben

Det vilande förslaget till nya stadgar som presenteras på sidan 3 skall "läsas" andra gången på mötet den 8 mars 1997. De gamla stadgarna säger om stadgeändring

"Beslut om ändring av dessa stadgar kan fattas av ett enhälligt årsmöte eller vid två på varandra följande mötet, varav ett ordinarie, om ändringen godkänns av minst 2/3 av närvarande."

Vid en genomläsning av det vilande förslaget kan konstateras att någon senaste tidpunkt för inlämnande av motioner ej finns omnämnt. De nu gällande stadgarna upptar under punkt 7

"Medlem som önskar få ärende upptaget till behandling skall göra skriftlig framställning härom som skall vara styrelsens tillhanda senast 6 dagar före mötet."

Denna passus bör därför fogas in i det vilande förslaget under §7 mellan ... samtliga medlemmar. och Möteshandlingar ...

Förslag antaget första gången med mer än två tredjedels majoritet vid årsmötet 1996-03-16

Stadgehistoria

Ursprungligen antagna 1980-04-22.

Reviderade 1984-02-18, 1988-02-13, 1989-02-11.

§ 1. Föreningen

Föreningens namn är ABC-Klubben. Föreningen har sitt säte i Stockholm.

§ 2. Syfte

ABC-klubben är en ideell sammanslutning av användare av datorer. Klubben skall verka för att tillvarata gemensamma intressen av datorer och dator-tillämpningar, verka för ökade kunskaper inom dessa områden till nytta, utbildning och nöje.

§ 3. Obundenhet

ABC-klubben är religiöst och partipolitiskt obunden.

§ 4. Verksamhetsår

Föreningens verksamhetsår sammanfaller med kalenderår.

§ 5. Medlemskap

Medlemskap kan vinnas av var och en som sympatiserar med föreningens syfte, och som har erlagt den fastställda medlemsavgiften. Medlem som inte erlägger medlemsavgift årligen inom föreskriven tid avförs ur medlemsregistret. Till hedersmedlem kan styrelsen utse person som förtjänstfullt främjat föreningen och dess syften.

§ 6. Medlemsavgift

Medlemsavgiftens storlek bestäms av årsmötet. Medlemskap träder i kraft när medlemsavgiften erlagts. Medlemsavgift skall erläggas årligen före den 15 mars. Hedersmedlem erlägger ingen medlemsavgift.

§ 7. Ordinarie årsmöte

Föreningens högsta beslutande organ är årsmötet. Årsmötet skall hållas årligen snarast möjligt på det nya året, dock senast före mars månads utgång. Årsmötet är beslutsmässigt endast om skriftlig kallelse har utsänts senast 14 dagar före mötet till samtliga medlemmar. Möteshandlingar skall finnas medlemmarna tillhanda vid mötet. Varje medlem har en röst. Röstning genom fullmakt är inte tillåten. Vid årsmötet har även revisorer närvaro-, yttrande- och förslagsrätt.

Vilande förslag till nya stadgar för ABC-klubben

Vid årsmötet skall alltid följande ärenden behandlas.

Mötets öppnande

Val av mötesordförande

Val av mötessekreterare

Frågan om mötet är stadgeenligt kallat

Val av två justerare tillika rösträknare

Fastställande av röstlängd

Fastställande av dagordning

Styrelsens verksamhetsberättelse och ekonomiska redovisning

Revisorernas årsberättelse

Frågan om styrelsens ansvarsfrihet

Propositioner från styrelsen

Motioner

Fastställande av verksamhetsplan

Fastställande av budget och medlemsavgift

Val av föreningsordförande

Beslut om antal styrelseledamöter

Val av styrelseledamöter

Val av två ordinarie revisorer och en suppleant

Val av valberedning om minst tre personer varav en sammankallande

Övriga frågor

Mötets avslutande

§ 8. Extra årsmöte

Extra årsmöte sammankallas om styrelsen eller minst 25 % av medlemmarna så begär. Endast i kallelsen specificerade ärenden får behandlas på det extra årsmötet. I övrigt gäller samma regler som vid ordinarie årsmöte.

§ 9. Styrelsen

Styrelsen ansvarar för föreningens löpande verksamhet och angelägenheter, och verkställer årsmötets beslut.

Styrelsen väljs av årsmötet och skall bestå av ordförande samt minst 5 ledamöter och maximalt 10 ledamöter exklusive ordföranden. Styrelsen konstituerar sig själv och fördelar därmed ledamöternas uppgifter själv. Styrelsen utser särskilda arbetsutskott. Styrelsen utser redaktion för föreningens medlemsblad, i vilken föreningens chefredaktör ingår.

§ 10. Styrelsemöten

Ordföranden kallar till styrelsemöten. Styrelsen är beslutsmässig om kallelse har utgått till samtliga ledamöter och minst hälften av ledamöterna är närvarande.

§ 11. Firmateckningen

Föreningens firma tecknas av ordförande, vice ordförande och sekreterare, två i förening.

Föreningens kassör äger ensam disponera föreningens postgiro- och bankkonton.

§ 12. Uteslutning

Medlem som bryter mot föreningens stadgar, eller på annat sätt uppenbarligen skadar föreningen eller dess syften, kan av styrelsen med enhälligt beslut uteslutas ur föreningen. Om utesluten medlem så begär kan frågan om uteslutning prövas vid nästa årsmöte. Den uteslutne medlemmen har då närvaro- och yttranderätt när denna fråga behandlas.

§ 13. Aktiviteter

Föreningen kan bedriva verksamhet genom klubb- och sektionsträffar. Föreningen ger ut ett medlemsblad i syfte att sprida information och att främja aktiv verksamhet och gemenskap mellan medlemmarna.

§ 14. Stadgeändring

Dessa stadgar kan ändras endast vid årsmöte. I kallelse måste det uppges om stadgeändring ska behandlas. För ändring fordras att fyra femtedelar av de avgivna rösterna biträder ändringen. För ändring av §§ 1, 2, 14 och 15 fordras att beslutet tas på två på varandra följande årsmöten, varav ett ordinarie.

§ 15. Upplösning

Upplösning av föreningen kan endast ske genom beslut på två på varandra följande årsmöten varav ett ordinarie. Beslutet ska biträdas med minst fyra femtedelar av de avgivna rösterna. I kallelsen till årsmötet skall anges om förslag till upplösning skall behandlas.

Vid beslut om upplösning av föreningen skall föreningens tillgångar i första hand tillfalla organisation med syfte som liknar ABC-klubbens syfte och får där endast användas till aktiviteter i ABC-klubbens anda. Besluten om föreningens tillgångar fattas på de upplösande årsmötena.

Demokrati i förenings- livet

i allmänhet och ABC-klubben i syn- nerhet

Vid årsmötet deltog färre än 5 % av klubbens medlemmar!!!

Demokrati är ett värdeladdat begrepp som de flesta debattörer både hänvisar och ansluter sig till, innebär bland mycket annat att man skall kunna framföra sina åsikter och att sedan övriga medlemmar tar ställning till, diskuterar och i slutändan voterar om saken.

För att skapa en levande debatt krävs åtminstone 3 saker. 1. Debattinlägget bör vara spritt till medlemmarna på något sätt. 2. Medlemmarna skall ha möjlighet att framföra sina synpunkter (också det på ett lämpligt sätt) 3. När diskussionen är avslutad skall medlemmarna ha möjlighet att ta ställning i frågan.

Det liggande stadgeförslaget har en del brister inom detta område och saknar KLARA regler för NÄR en MOTION skall lämnas in och HUR övriga medlemmar skall kunna ta del av motionen ifråga. Vi tycks bli vara bundna av ABC-bladets publiceringsdagar.

Min egen motion till årsmötet blev inte officiell förrän 5 minuter innan årsmötet började. Om jag hade haft förhinder att närvara PERSONLIGEN så hade just MINA synpunkter aldrig kommit fram.

ABC-klubbens styrelses svar

Med anledning av den diskussion som var på årsmötet om motionstiden och publicering i ABC-bladet, har följande inlägg inkommit

Det har alltid varit få medlemmar som har kommit till föreningens årsmöte. Den mest interaktiva kontakten med medlemmarna har sedan 1984 förts genom MSG-systemet. Alla större frågor har stöts och blötts i mötet Medlemsfourm i MSG. Även om alla inte kör MSG är det i varje fall flera än vad som kommer på årsmötet.

Förslag

Jag föreslår därför

- för det 1:a att alla motioner till årsmötet skall skickas ut till alla medlemmar tillsammans med årsmöteskallelsen. Och att detta skall ske i så god tid att man hinner studera förslagen (minst en månad före årsmötet)
- för det 2:a att de som ej kan närvara själva vid årsmötet skall kunna lämna fullmakt till en annan person. För att förhindra s k 'kupper' så bör ingen person vid ett årsmöte kunna utöva rösträtt för mer än 1 fullmakt. (Förutom sin egen rösträtt om det är en medlem som fått fullmakt). Fullmakt skall naturligtvis (enligt min uppfattning) kunna utövas av make/maka, nära släkting, god vän etc.

Är man rädd för 'kupper' (varför det förresten?) kan man mycket väl lägga till att fullmakten skall vara styrelsen tillhanda senast en vecka före årsmötet.

- för det 3:e att frågor som ej står på dagordningen inte heller skall kunna tas upp till beslut.
- för det 4:e Att styrelsen utreder hur man skulle kunna använda MSG-systemet eller annat likvärdigt elektroniskt rösförfarande för att öka medlemsengagemanget i VISSA frågor. Förmodligen behöver man väl definiera i vilka lägen detta förfarande kan/bör användas. Det är ju inte meningen att ha 'folkomröstning' i varje detalj-fråga.

Och nu hopas jag således på ett meningsutbyte och en diskussion i dessa frågor.

<9451>

Bo-Göran Hammargren

Ordval

Enligt alla ordböcker jag studerat så betyder ordet 'årsmöte' ett möte där man går igenom årets resultat, fastställer resultat och balansräkning, beviljar ansvarsfrihet och väljer ny styrelse.

Man kan således bara ha ett (1) årsmöte/år. Visserligen fanns det en restaurang i San Fransisco som firade nyårsafon varje kväll (utom måndagar) men i verkligheten så torde ett nytt år styras av kalendern. Kineser, judar, araber firar i och för sig nyår vid olika tillfällen men ingen av dem firar nyår oftare än en gång/år. Även i föreningsvärlden, även om man där talar om verksamhetsår istället för kalenderår.

Uttrycket ORDINARIE årsmöte och EXTRA årsmöte (som det råkar stå i det vilande stadgeförslaget) sprider enbart ett löjes skimmer över stadgeskrivarna. Det heter Ordinarie FÖRENINGSMÖTE respektive extra FÖRENINGSMÖTE. Det Ordinarie Föreningsmötet är det som även kallas årsmöte.

Vädjar

Jag vädjar till styrelsen att rätta till denna grammatikaliska lapsus innan texten framläggs vid nästa årsmöte.

<9451>

Bo-Göran Hammargren

Moderna datorhjälpmedel för den moderne översättaren

Jag är dokumentöversättare. För mig och mina yrkeskolleger är datoriseringen det verkliga "lyftet" under de senaste 10-15 åren. Vi som har att översätta likartade texter om och om igen har, tack vare datorn och moderna ordbehandlingsprogram, fått möjligheter att i viss utsträckning automatisera översättningsprocessen, så att vårt olönsamma och dåligt betalda arbete åtminstone kan bli något så när lönsamt.

Lexikonprogram underlättar

Lexikonprogram av typen Wordfinder har också underlättat för oss dokumentöversättare. Med Wordfinder kan översättaren skapa och underhålla egna termlexika, utnyttja synonymlexikon och lexikon med aktuella skrivregler etc. Men mycket skulle kunna göras ännu effektivare. Hur tacklar man översättning av exempelvis EG-texter, där det gäller att få ett helt team av heltidsanställda översättare att använda samma terminologi? Den gamla kartongen med kartotekskort fungerar inte i sådana sammanhang.

Moderna översättningsverktyg - men till vilka priser!

TRADOS är ett tyskt företag som presenterat en rad moderna verktyg för PC-datorer, och onekligen ett steg i rätt riktning mot maskinöversättningsprogram.

Tyvärr kostar Trados Translator's Workbench för Windows runt 30.000 och är knappast något som en fattig dokumentöversättare ens kan drömma om. Ja, skall man ha alla moduler så kommer man visst upp i runt 60.000 kronor.

Programmet TALIGN används för automatisk textsammanslagning för att skapa ett översättningsminne, och det kostar också runt 30.000 kronor. Ett översättningsminne är helt enkelt en databas som består av ihopparade satser i källspråket och målspråket. När översättaren stöter på en sats som han eller hon översatt tidigare, så hämtar Workbench fram den tidigare översättningen från minnet och visar den i Word 6.0 som ett förslag. S k fuzzy search logic - dvs heuristisk sökning på satser som liknar varandra, och sofistikerad sök teknik gör det möjligt att avsöka enorma flerspråkiga översättningsminnen och hitta bra förslag på någon sekund.

Multiterm Lite version kostar bara 4.000 kronor, så den kanske är ett realistiskt köp för en frilansare. Dess databas kan hålla drygt 8000 termer.

På diskett eller papper - stor skillnad i arbetsinsats

Man kan bli hur lyrisk som helst över ett sådant här kalasprogram, men självfallet tänker många inte på de reella problemen. De här fantastiska verktygen jag berättat om kan ju bara användas av översättare som t ex får en teknisk manual att översätta, där källspråket levererats elektroniskt via diskett eller modem. De som får

texter på disketter att översätta har ju redan texten i sin dator, men vi dokumentöversättare som får handskrifter och maskinskrifter på papper att översätta, hur skall vi då göra? Sådana här program bygger ju på att texten redan finns i datorn. Idén med översättningsprogram av typen TRADOS är ju att såväl källtexter som måltexter skall avsökas under översättningsarbetets gång.

Själv sysslar jag alltså med otydliga handskrifter, otydliga fotokopior av juridiska handlingar skrivna på gamla knackiga skrivmaskiner i något östeuropeiskt land, eller land bortom nordöstra Medelhavet.

Källtexten måste alltså finnas lagrad i datorn när Du börjar översätta den. Annars förlorar sådana här program helt sitt syfte. Det torde inte vara lönsamt att först sätta sig och skriva in källtexten i datorn.

OCR-läsare?

Att OCR-läsa texterna är en tanke, men den fungerar inte i praktiken med den typ av suddiga texter som vi får från språksektionen. Tro mig! Min OCR-läsare har jag förpassat till en källarskrubb. Den är i praktiken oanvändbar i mitt yrke. Wordfinder och lexikonprogrammet för egna termlexika är dock ett veritabelt lyft i mitt yrke.

<8355>

Bill Leksén

Bruk och missbruk av teknik

I bilen mellan Västerås och Ludvika fick jag en sån konstig känsla i magen. Det liksom surrade till. Känslan försvann, men några sekunder senare kom den igen. När detta upprepades för tredje gången förstod jag: *pipniken!* Det var vårt namn på den nya manicken jag hade fått i födelsedagspresent av barnen. Ett av dem hade skrivit ett grötrim till:

"65 du är pensionär behöver du den här?"

Den lilla prylen var förstås en Minicall-apparat — en liten ersättning för den yuppie-nalle som min stränga hustru inte tillät mig att skaffa.

— Nej, då sitter du bara i bilen och pratar i telefon och är farlig för trafik-säkerheten!

Nu hade pipniken burrat. Det var någon som hade ringt — men inte till minicallnumret, utan hem. Hustrun var i fritidshuset i Dalarna, själv hade jag varit hemma i Västerhaninge och skött litet affärer, och nu var jag på väg upp igen.

Behöver man en pipnik när man är pensionär? Våra barns ironiska vink var utan tvivel berättigad. Men så gav mig äldste sonen, dataingenjör, tipset:

— Använd AXE-systemet och koppla in minicallen om ingen svarar!

Någon har ringt

Och det var just vad som hade hänt. Någon hade ringt — hem eller till sommarhuset kunde jag inte veta, men denne någon hade efter ett antal signaler fått svar från minicall-systemet och hade på uppmaning knappat in sitt telefonnummer. Nu sökte systemet mig och hittade mig i bilen ute på den västmanländska landsbygden.

Jag tittade på numret. Det började med 560 och kom således från Ekerö. Resten var mig obekant. Men jag har en affärskontakt på Ekerö. I tanken att det var något viktigt, men att det av någon anledning ringdes från ett annat nummer stannade jag bilen vid en bensinmack i Virsbo och ringde numret.

— Goddag, jag heter Sven Wickberg och har Ert nummer i min minicall...?

— Jaså, jaha... sa en tvekande damröst på andra sidan. Men så kom hon plötsligt

på sammanhanget.

— Jovisstja, jag kan hälsa från Leopold Jönsson.

Leopold Jönsson? Känner jag någon sådan? Mitt minne är gott men blir allt kortare, så jag sa bara neutralt:

— Jaha, tack!

— Jo, det var ett program i radio där man talade om Internet. Men jag som är synskadad kan ju inte använda Internet, så jag ringde upp programmet och fick komma med och tala med panelen. De hade inte så mycket att komma med, men en av dem var Leopold Jönsson — hette han inte så? Han ringde mig efteråt och sa, att om jag behövde handikapphjälp med datorn så skulle jag kontakta Sven Wickberg. Han sa att han var med i ABC-klubben.

Det började klarna. Jönsson hette han visserligen inte, men det gör detsamma, jag förstod vad ärendet var och vi pratade en stund. Jag förklarade att jag stod vid en telefonautomat ute på landsbygd på resa mellan A och B, men att vi kunde ha kontakt senare om hon önskade ta del av mina erfarenheter.

Och så satte jag mig i bilen och fortsatte resan mot Dalarna.

Bruk och missbruk

Händelsen fick mig i alla fall att tänka till litet. *Behöver* vi (jag) verkligen alla dessa moderna hjälpmedel? Måste vi vara tillgängliga dynget om, var vi än befinner oss? Somliga måste det, ja, men vilka? Och hör jag till dem?

Å andra sidan: Hur använder vi alla dessa andra hjälpmedel som i stället skall *förhindra* att andra når oss när som helst och var sem helst. Nuförtiden kan man ju knappast nå sina egna barn per telefon. Man möts i stället av en hurtig röst som säger: *Hej! Jag kan inte ta telefonen just nu...men prata gärna in på bandet...*

Och så pratar man in på bandet att man vill bli uppringd. Hm. Blir man det?

Det allra senaste, misstänker jag, är nummerpresentationen som gör att folk tittar efter vem det är som ringer

och bara svarar om de känner för det.

Inom all krigföring har medel och mot-medel ständigt tävlat om herraväldet. Ibland leder den ena sorten, ibland den andra, men maktväxlingen sker ofta.

Internet överlägset?

Man kanske skall vara tacksam för att man tillhör det (än så länge) relativa fåtal som har en stor del av sina kontakter via data-brevlådor. Meddelandet kommer (för det mesta) fram. Avsändaren behöver inte avvakta i andra ändan utan kan utnyttja tiden bättre. Och mottagaren behöver inte sekundsnavt avväga om han skall ta emot meddelandet eller inte. Man kan läsa i lugn och ro. Man kan svara i lugn och ro — eller kasta meddelandet i papperskorgen, och det i lugn och ro.

Jag vill bara hoppas att vi fortfarande tar — och *kan* ta — e-posten på allvar.

I förra numret av ABC-bladet undervissades vi av Bill Leksén om hur vi skall undgå att hamna i sökprogrammets garn. Och köpeprogrammet Eudora Pro ger möjlighet att sortera inkommande post efter avsändare.

Varför behövs sådana försiktighetsmått? När man går ut i världsvida Internet och söker något kan man få hundratals träffar. Ingen orkar gå igenom alla dem.

Anmäler man sig till en grupp kan man i värsta fall få flera hundra brev på en enda dag.

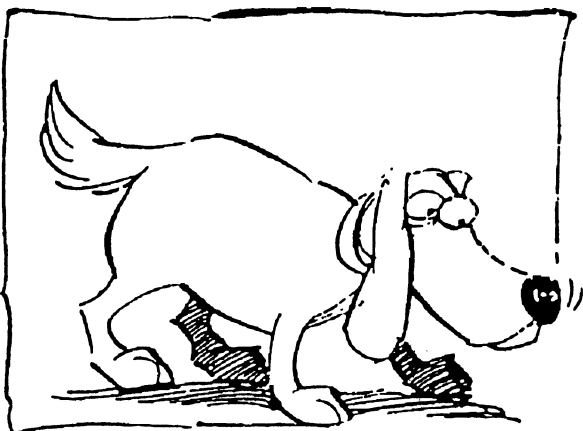
Det börjar redan synas exempel på hur reklam distribueras till vissa internet-adresser. Reklam i brevlådan kan vi lägga i papperskorgen oläst. Detsamma kommer nog att ske med e-reklam, är jag rädd.

Behöver vi alltid vara tillgängliga? *Måste* vi läsa allt som kommer,

Hur länge dröjer det innan också seriös e-post tillhör det som drunknar i media-floden?

<1384>

Sven Wickberg

Återbesök i Infocoms sagovärld

För nästan tio år sen skrev jag en artikel till ABC-bladet om det - då - stora amerikanska datorspelsföretaget Infocom. Artikeln publicerades senare i ABC-Bladet 1988:1.. Redan då var det tidigare så framgångsrika spelimperiet på väg utför, och 1989 lades det ner som självständigt företag. Men den teknik och den anda som skapades hos Infocom skulle visa sig ha en så stark inneboende kraft att "arvet från Infocom" lever kvar än i dag, starkare än någonsin, och i skepnader som milt sagt väcker förvåning. Men låt oss först gå tillbaka till där det hela började.

Adventure eller Colossal Cave

Någon gång i början av sjuttioalet var grottforskaren Willie Crowther med om att kartlägga ett grottsystem i Kentucky. Crowther var även datorintresserad, och förenade de båda intressena genom att skapa en datorsimulering i Fortran av grotterna han hade besökt. 1976 fick Don Woods, forskare i artificiell intelligens vid Stanford, av en slump tag på Crowthers program. Woods utökade simuleringen och lade in logiska problem och Tolkieninspirerade sagomotiv. Programmet, som kort och gott fick namnet "Adventure", spreds sedan på magnetband via DECUS (användarförening för Digitals datorer). Världens första äventyrsspel på dator hade sett dagens ljus.

Målet med spelet är att samla upp alla skatter som finns utspridda på olika ställen i grottsystemet. Ju fler skatter man hämtar hem, desto högre poäng får man. Spelet är helt textbaserat, någon grafik finns det inte. Spelaren skriver enkla kommandon vid prompten. Vanligtvis skriver man två ord, ett verb följt av ett substantiv. Datorn svarar med att beskriva vad som händer härnäst.

Adventure brukar även gå under namnet "Colossal Cave" men möjligen har det namnet tillkommit senare, i samband med mer eller mindre välgjorda utökningar av det ursprungliga spelet. Hur som helst landade våren 1977 ett exemplar av "Adventure" på laboratoriet för datorvetenskap hos Massachusetts Institute of Technology (MIT).

Universitetet trollbinds

Både elever och anställda på MIT blev helt fascinerade av Adventure. På den tiden fanns inga persondatorer, utan det var universitetets fleranvändarsystem, en PDP-10 för 400 000 dollar, som man körde på. Under några intensiva månader hjälptes man åt att hitta alla poäng i spelet. Doktoranden Bruce Daniels hittade den sista poängen genom att disassemblera spelet. Men sen då?

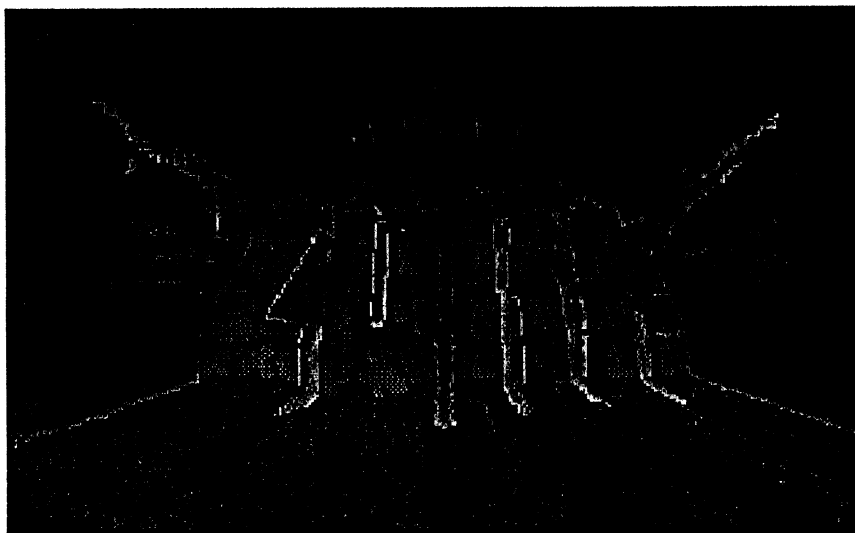
Törsten efter mer fick Tim Anderson, Marc Blank och Dave Lebling att sätta sig ner för att skriva ett eget äventyrsspel. De använde datorspråket MDL och spelet fick namnet "Zork". Zork betyder egentligen ingenting. Det var bara ett nonsens-ord

grafik. Båda spelen går ut på att samla på värdefulla föremål, gömda i ett system av grottor och gångar. Men Zork förstår mycket mera komplicerade kommandon, och ger sina svar tillbaka på en mycket rikare prosa.

Ett eget företag

1979 bestämde sig tio personer att starta ett företag tillsammans. Åtta av dem var studie- och forskningskamrater från MIT, bland dem de ursprungliga skaparna av Zork. Gruppen hade från början inga idéer om vilka produkter eller tjänster de skulle ta sig an. Men de var övertygade om att gruppens erfarenhet från forskning i artificiell intelligens skulle komma väl till pass. Kanske skulle dokumenthantering, elektronisk post eller textbehandling ligga nära till hands. Företaget döptes till "Infocom", ett neutralt namn som alla kunde enas om.

I brist på bättre idéer, och som ett sätt att få fart på affärerna, vände de blicken mot Zork. Skulle det vara möjligt att få ut Zork

som man använde på MIT., med förkärlek på program som ännu ej var färdiga.

Datasäkerhet var inte något man bekymrade sig för på den tiden. Därför kunde studenter från hela USA lätt ta sig in på MIT via ARPAnet (föregångare till Internet). Ryktet om det nya spelet spreds som en löpeld, så redan efter några veckor satt hundratals entusiaster runt om i USA och körde Zork på universitetets dator.

Under ett och ett halvt år blev Zork bara större och större. Buggar rättades och nya finesser och logiska problem tillkom. Många av de nya pusslen var signerade Bruce Daniels, mannen som hittade den sista poängen i Adventure.

Zork har många likheter med Adventure. Båda spelen använder endast text, ingen

till en bredare publik?

Zork var ett, för sin tid, gigantiskt program - nästan en megabyte stort. Större kunde det helt enkelt inte bli med hänsyn till minnet i DEC-10. Mikrodata började dyka upp vid den tiden, men mer än 32 kilobyte minne var det inte många datorer som hade år 1979. Om Zork skulle kunna säljas till gemene man måste det gå att köra på folks hemdatorer. Hur skulle det gå till att klämma in ett en-megabytes program i en dator med bara 32K? En uppenbar taktik var att dela spelet i mindre delar som kunde säljas var för sig. Det var just så man valde att göra, men spelet var fortfarande för stort.

Den magiska Z-maskinen

Marc Blank tillsammans med bäste vännen Joel Berez kom på lösningen. Man tänkte sig en speciell dator, kallad Z-maskin, med en instruktionsrepertoar optimerad för att köra äventyrsspel. Ett spel skrivet för Z-maskinen blir väldigt litet. Eftersom någon Z-maskin inte finns i verkligheten krävs det ett program (Z-machine Interpreter Program, ZIP) som gör att en normal mikroprocessor kan emulera - efterlikna - den tänkta Z-maskinen.

Med Z-maskinen slog man faktiskt två flugor i en smäll. Förutom att programmen blir väldigt små, gynnar det också portabiliteten. Ett spel skrivet för Z-maskinen kan köras på vilken dator som helst som har en ZIP-interpreterator. Och omvänt: När man väl har skrivit en ZIP-interpreterator till en viss dator, kan alla spel gjorda för Z-maskinen köras på denna dator.

Detta genidrag skulle visa sig bli en avgörande fördel för Infocom. I början av åttiotalet var marknaden för smådatorer i turbulens. Datorfabrikaten kom och gick, och det fanns ingen kompatibilitet mellan olika datorer och operativsystem. Medan konkurrenterna kämpade hårt för att portera sina spel, kunde Infocom raskt och nästan ansträngningslöst släppa ut hela sin repertoar så fort en ny dator kom ut på marknaden. När Infocom sålde som mest, kring år 1985, hade de spel till omkring tjugo olika datorer i sin katalog.

Man kan notera att Infocoms teknik även var banbrytande på ett annat område. Så vitt jag känner till var detta världens första implementering av virtuellt minne på en mikroprocessor.

Framgångar och bakslag

Zork I släpptes ut på marknaden i mitten av 1980, först i en version för TRS-80 och senare för Apple II. Inom något år hade

Zork I sålt omkring 10 000 exemplar, en fantastisk siffra på den tiden.

Därefter kom framgångarna slag i slag.

Infocom refererade gärna till sina produkter inte som spel, utan som "interaktiv skönlitteratur". I Zork låg tyngdpunkten på att samla värdeföremål, men efterhand

Appendix

Adresser på nätet för den som vill veta mer om interaktiv skönlitteratur i allmänhet och om Infocom i synnerhet

- Hämta ett gratisexemplar av den alldeles äkta, skarpa versionen, av Zork I för PC eller Macintosh:
<http://www.activision.com/zorknem/zorki.html>
- Mycket information om Infocom
<http://www.csd.uwo.ca/Infocom>
OBS, stort I i Infocom.
- Spela Infocom-spel direkt i din WWW-läsare (Java-stöd krävs)
<http://www.pond.com/~russotto/zplet/ifol.html>
- Massor med nedladdningsbara filer, kompilatorer, interpreteratorer, demos, spel mm.
<ftp://ftp.gmd.de/if-archive>
- Tidningen "SPAG", Society for the Preservation of Adventure Games
<http://www.cs.cmu.edu/afs/cs.cmu.edu/user/wsr/Web/IF/spag.html>
- Tidningen "XYZZY news"
<http://www.users.interport.net/~eileen/design/xyzynews.html>

Fotnot

Förkortningen ZIP ska naturligtvis inte förväxlas med s.k. zip-arkiv, komprimerade filer som bl.a. programmet PK-ZIP arbetar med. Som en kuriositet kan nämnas att sammanslutningen Info-ZIP (ej att förväxla med Infocom) hävdar att förkortningen ZIP (Z-machine Interpreter Program) är ett bedrägligt intrång på ordet för packade filer. Detta trots att Infocom använt beteckningen många år innan Phil Katz program PK-ZIP ens var påtänkt. Jaja...

kom de nya spelen att bli mera inriktade på att förmedla en berättelse. Man kan likna dem vid böcker där läsaren själv är huvudperson och kan påverka handlingen. Detta märktes även på att Infocoms personal utökades med traditionellt skolade författare, bl.a. Michael Berlyn. Under åttiotalet växte undan för undan sortimentet av "interaktiva böcker" till att spänna över många litterära genrer: deckare, science-fiction, skräck, äventyr, spionhistorier, humor, romantik mm.

Infocom blev speciellt omtyckt för sina spelförpackningar som de lade ner mycket arbete på. I varje förpackning låg, förutom programdisketten, en mångfald trycksaker och prylar som tjänade att bygga upp stämningen kring spelet. Dessutom fungerade ibland prylarna i förpackningen som kopieringsskydd. Meningen var att vissa problem skulle vara lösliga endast efter studier av förpackningens innehåll. Infocoms originalspel med alla tillhörande förpackningsdetaljer intakta är numera eftersökta samlarobjekt.

Fel image

När Infocom var som störst år 1985 hade man 110 anställda och redovisade en vinst på 11,5 miljoner dollar. Men man gjorde ett fatalt misstag. Minns att Infocom inte startades med avsikt att sälja spel. Därför ville man bredda sortimentet och ha mer än ett ben att stå på ifall spelen skulle sälja sämre i framtiden. Infocom plöjde därför ner stora pengar i att utveckla ett seriöst program, en relationsdatabas tänkt att konkurrera med bl.a. dBase. Men "Cornerstone", som produkten hette, gick helt enkelt inte att sälja. För vem ville väl anförtro sina viktiga data åt ett "lumpet" spelföretag? Mot slutet fick man nästan skänka bort produkten i samband med spelköp. Trots det var Cornerstone faktiskt en riktigt bra databas som jag tror hade kunnat hävda sig bra med riktig marknadsföring.

1986 såldes så Infocom till Activision för 9 miljoner dollar. Försäljningen skulle ge friskt kapital för att få företaget på fötter efter den misslyckade databassatsningen. Men något år senare kollapsade marknaden för datorspel. Det blev besvärligt för alla tillverkare, men extra svårt för det redan skadesjutna Infocom. I panik försökte Infocom gå över till grafikspel, men på det området kunde de aldrig mäta sig med konkurrenterna. Därmed var det slut på sagan Infocom. 1989 lades företaget ner och Activision flyttade hem resterna till sitt huvudkontor i Kalifornien.

Och sen... ?

Som jag antydde i början av artikeln har Infocoms teknik och anda en fenomenal styrka, ja nästan ett eget inneboende liv. Activision har i flera omgångar gett ut samlingsutgåvor av Infocoms gamla spel. Nu senast har det kommit en samlings-CD (Masterpieces of Infocom) med nästan alla spel som Infocom gjorde under hela sin storhetstid. Över trettio titlar till priset av ett enda spel. Vilket klipp!

Trots att de äldsta spelen har mer än 15 år på nacken känns de inte föråldrade. 15 år är en mycket, mycket lång tid i datorsammanhang. Ett fem år gammalt grafikspel känns rejält gammalt, men textspel changserar inte alls på samma sätt. Det låter fantastiskt, men folk fortsätter att köpa spelen. Hela tiden återupptäcks dessa klassiker av nya generationer spelare.

Det är sant att det kan finnas en viss tröskel innan man har kommit in i ett textspel. Många, kanske speciellt här i Sverige, drar sig för att prova på ett spel som saknar grafik. Men var och en som tar

sig över den första motståndströskeln blir rikligt belönad. På samma sätt som en bok oftast ger en rikare upplevelse än en film, har ett textspel ett mera bestående värde än ett grafikspel.

Entusiasterna tar över

Det allra mest fantastiska är att entusiaster nu för traditionen vidare där Infocom slutade. Infocoms spel har blivit grundligt disassemblerade och analyserade av en grupp på Internet som kallar sig för InfoTaskForce. Därefter har Z-maskinen med framgång återskapats. Det finns numera ett flertal implementationer. Alla de gamla spelen har plötsligt blivit körbara på datorer och operativsystem som inte ens var påtänkta under Infocoms "livstid". Text finns det en shareware-version för handdatorn Apple Newton. Det finns minst tre implementationer för MS Windows, och källkoden finns tillgänglig så att man kan kompilera upp en version för praktiskt taget vilken Unix-dialekt som helst.

En "galning" på Internet har till och med gjort en experimentell portering av ZIP-interpretatorn till Java så att man kan spela Infocom-spel direkt i sin WWW-browser! (Till vilken nytta? Men det ligger så att säga "i tiden".) Jag kan knappast komma på någon dator som det inte går att köra Infocom-spel på. Det skulle i så fall vara våra gamla kära ABC-datorer. Se det som en utmaning, ärade klubbmedlemmar! Alla specifikationer finns att hämta på Internet.

Men inte nog med det. Graham Nelson från Oxford i England har skapat programspråket "Inform", kompatibelt med Infocoms Z-maskin. Därmed finns verktyg fritt tillgängliga för att skapa spel av samma snitt som Infocoms klassiker. Naturligtvis blir man ingen fullfjädrad äventyrsprogrammerare bara för att man har tillgång till en kompilator. Man blir inte heller författare bara för att man äger en skrivmaskin. Men det har gjorts flera imponerande textspel av amatörer under de senaste åren. Sen ett par år tillbaka ordnas det dessutom ett årligt amatör-mästerskap i "interaktiv skönlitteratur". Vem kan skriva det bästa textspelet?

Slutligen ska jag bara nämna att så sent som 1994 porterades "Adventure" till Inform av Graham Nelson. Spelet som startade alltihop kan alltså för första gången köras under Infocoms run-time system ZIP. Cirkeln är sluten!

<1019>

Anders M Olsson

IRC — prata på Internet

Följande är ett sammandrag och redigering av texter i mötet IRC. Bidragsgivarna är Anders Nyman <2956> och Bill Leksén <> och viss redigering har gjorts av Sven Wickberg <1389>

IRC (Internet Relay Chat) är verktyg för att snacka direkt med kompisar i realtid, ungefär som Heta Linjen, fast det gäller i första hand skrivna meddelanden.

"Chatta"=småprata

På åtskilliga BBS-er finns redan "chat"-möjlighet, alltså ett möte där alla deltagarna i ett visst ögonblick kan läsa vad de andra skriver och själva gå in och skriva. Det är för många en mycket trevlig sysselsättning och mycket tidskrävande....:-)

Vad blir skillnaden när man utsträcker detta till Internet? Många betraktar nog detta närmast som en social lekstuga, men med en viss disciplin hos deltagarna och organiserad ledning kan en "pub"-möte också användas för virtuella klubbmöten i t ex ABC-klubben.

IRC av i dag kännetecknas av att det tillkommit en rad finesser som kan styra trafiken.

Tre nätverk

Det finns f n tre IRC-nätverk ute på Internet.

Det första och det som man normalt blir uppkopplad mot, när man valt IRC från UNIX-menyn i ABC-klubben är EFnet, det mest utbredda nätet med en flertal s k servers i Sverige.

Det andra är Undernet som funnits ett bra tag.

Det tredje och nyaste är Dalnet som har ett fåtal servers, varav en finns i Finland och en finns i Danmark.

Uppkoppling mot ett IRC-nät görs genom att man med en lämplig programvara, exempelvis MIRC för Windows. Härvid öppnas en förbindelse mot en server. IRC-trafiken styrs mot en s k serviceport, och därför måste man också specificera ett portnamn som för de flesta IRC-servers oavsett nät är 6667 eller 6668.

Servers i resp. IRC-nätverk är sammankopplade precis som i ett fysiskt nätverk. Internet motsvarar helt enkelt de trådar som går mellan olika servers.

Hur går det till i praktiken?

En eller flera personer går in i en "kanal". Allt som skrivs av en person kan normalt ses av de andra, men man kan också välja att det man skriver bara skall läsas av en speciell person. Detta kallas för DCC/CHAT eller /msg.

Man kan också använda kanalen till att sända över filer.

Man kan skapa en kanal med /JOIN #kanalbeteckning, men mestadels använder man etablerade kanaler, där en eller flera personer är inregistrerade operatörer. En operatör kan bestämma vilka som får vara med i kanalen, och han eller hon kan enväldigt kasta ut oönskvärda. Operatören kan sätta upp vissa regler för kanalen, exempelvis tt man måste bli inbjuden till den för att få gå med, eller att den skall vara hemlig, dvs att man måste känna till namnet på den för att kunna gå med. Den visas då inte när man ger kommandot /LIST.

Bovar och banditer

Varför så rigorösa styrningar? På IRC-nätverken finns det personer som ägnar hela sin tid åt att försöka "ta över" kanaler bara för att visa hur duktiga dom är. Dessa personer ställer till en massa förtret för seriösa användare. Såväl Undernet som Dalnet har lösningar på detta problem med sina respektive kanalregistreringar. På dessa två nät kan ingen ta över kanalen.

Rent allmänt kan man säga att stora delar av IRC-nätens kanalen har anknytning till "sex" o dyl, men det finns "mer seriösa" kanaler också. Och vill man ha möjlighet att sitta och "prata" i realtid världen över så är IRC-näten lösningen på detta.

Vilka kanaler finns?

#ABC-klubben är en registrerad kanal på Dalnet. Du når Dalnet genom någon av dessa IRC-servers:

xgw.dal.net port 6668

datashopper.dal.net port 6667

irc.dal.net port 6667

Det som ovan sagts gäller alltså meningsutbyte i skriftlig form. Vissa kreativa personer har också lyckats utnyttja Internet för talöverföring. Men det är en annan historia, förmodligen inte särskilt uppskattad av de kommersiella teleoperatörerna.

4DOS

- en alternativ kommandotolk

Efter att ha läst Bill Lekséns artiklar med DOS-tips i de två senaste nummren av ABC-klubben kan jag inte mer än gratulera honom, han har verkligen hittat en massa bra småprogram för att hjälpa upp en del av bristerna i DOS.

Jag har hittat en annan, som har den fördelen att den har allt integrerat och direkt tillgängligt från kommandotolken, nämligen 4DOS.

4DOS är en alternativ kommandotolk som distribueras som shareware, vilken ersätter DOS:ens vanliga COMMAND.COM och ger den en rejäl ansiktslyftning. Förutom att tillhandahålla samtliga kommandon som finns i COMMAND.COM (se fig 1), med rejäla förbättringar

4DOS, mer om detta senare, vilket gör att man inte behöver skriva samma kommando flera gånger i rad, det är bara att stega tillbaka med piltangenterna. Genom att trycka Ctrl-PageUp får man upp ett fönster med de senaste kommandona i, där man kan välja vilket man vill köra.

Förutom scrollbarbuffer för kommandoraden finns det även en för de senaste katalogerna. Med Ctrl-PageDown dyker ett liknande fönster upp, men denna gång med kataloger. Markera den du vill gå till och tryck Enter, och vips är du där.

Även om katalogen inte skulle finnas i scrollbar-bufferten är det betydligt enklare att byta katalog i 4DOS. Kommandot CD behöver man faktiskt aldrig använda, det räcker att skriva katalogens namn följt av ett omvänt snedstreck, t ex "DOS\" för att gå till DOS-katalogen. Det går dessutom att definiera en "CDPATH" som motsvarar programsökvägen (PATH), men för kataloger. Jag har en massa kataloger under "C:\APP", den katalogen finns i min CDPATH, så om jag vill gå till en katalog under C:\APP behöver jag bara skriva den sista delen av katalognamnet, t ex TP6\ för C:\APP\TP6.

Det går även att använda miljövariabler direkt från kommandoraden. Det är alltså nu tillåtet att skriva "ECHO %PATH%". I 4DOS behöver man inte ha det sista procenttecknet med, "ECHO %PATH" räcker.

Det finns on-line-hjälp för 4DOS, ett tryck på F1 visar den. Det går även att hämta upp den medan man skriver ett kommando, då kommer automatiskt avsnittet om det kommando som står först på kommandoraden upp.

En bra idé som är lånat från UNIX-världen är filnamnskompletteringen. Om man inte vet exakt hur ett filnamn skrivs kan man skriva de första bokstäverna i det, eller ett uttryck med jokertecken, och trycka på TAB-tangenten för att få upp det första namnet som matchar. Trycker man flera gånger räknar den igenom alla matchande filnamn.

Utökade kommandon

De flesta interna DOS-kommandona har utökats med de där funktionerna som man saknar i original-DOS:et. Ta som exempel DIR-kommandot (se figur) där det tillkommit en hel del parametrar. Det går exempelvis att visa kataloglistan i två- eller fyrsplatt (vilket ger mer information än vanliga /W), eller att visa filattributen samtidigt som filnamnen.

Under Windows95 visas de långa filnamnen som standardinställning, i ett utökad visningsläge som liknar det som OS/2 och Windows NT använder, och det går att även visa de korta filnamnen.

De interna kommandona tar även emot mer avancerade jokertecken än vad COMMAND.COM gör. I vanliga DOS finns bara *, noll eller flera tecken, och ?, noll eller ett tecken, och det går bara att använda stjärna i slutet av en söksträng dvs *. * ger samma resultat som *. *. I 4DOS kan du ha stjärnan var som helst, och det finns även andra varianter. Bl a teckenmängder, som gör att du t.ex kan få fram alla filer som börjar på en bokstav i ett svep med [A-Z]*.*

DIR, och de andra kommandona som hanterar filer, kan dessutom visa kataloglistan i färg, vilket underlättar sökandet efter speciella filer. Jag har satt så att olika grupper av filer har olika färg, textfiler i vitt, körbara program i gult, textfiler och källkoder i cyan, bildfiler i grönt osv. Då kan jag snabbt och lätt hitta de filer jag vill ha, utan att behöva anstränga mig.

Nya kommandon

Det finns även en hel del nya kommandon (se figurer). De flesta är rutiner som man annars behöver småprogram som ligger och skräpar på hårddisken. Nu slipper man det, och det går dessutom snabbare att utföra dem, eftersom de finns tillgängliga direkt i kommandotolken.

Smårutiner som DELAY, väntar i ett givet antal sekunder, BEEP, piper i högtalaren, COLOR, byter skärmfärger och TIMER, tar tid på program, kan man ju inte bara vara utan, när man väl lärt sig dem.

Dett finns även ett par så kallade "prefix"-kommandon, som man använder tillsammans med andra kommandon eller externa program för att utföra specialuppdrag. De är tre till antalet och heter EXCEPT, SELECT och GLOBAL.

EXCEPT gömmer tillfälligt de filer du anger, så att kommandot du kör inte ser dem. Det kan exempelvis vara bra om man

Fig 1:
Interna kommandon i
COMMAND.COM

BREAK	EXIT	REM
CALL	FOR	REN/RENAME
CD/CHDIR	GOTO	SET
CHCP	IF	SHIFT
CLS	LH/LOADHIGH	TIME
COPY	MD/MKDIR	TRUENAME
CTTY	PATH	TYPE
DATE	PAUSE	VER
DEL/ERASE	PROMPT	VERIFY
DIR	RD/RMDIR	VOL
ECHO		

ger det en hel del andra nya kommandon. Batchspråket är betydligt förbättrat, med möjlighet till nästlade IF-THEN-ELSE-konstruktioner, subrutiner och mycket mer. Dessutom finns tillgång till olika funktioner och konstanter.

Detta är ingen komplett beskrivning av 4DOS, långt ifrån, jag har fortfarande inte hittat alla småfinesser, och lär mig mer och mer för varje dag som går.

Kommandoraden

Den vanliga gamla kommandoraden har kraftigt förbättrats, t ex får man scrollbarbuffert, dvs lista över senaste kommandon, utan att använda DOSKEY. DOSKEY behövs över huvud taget inte under

Fig 2: Interna kommandon i 4DOS.COM

?			
ALIAS	DRAWHLIN	KEYSTACK	SCRPUT
ATTRIB	DRAWVLINE	LH/LOADHIGH	SELECT
BEEP	ECHO	LIST	SET
BREAK	ECHOS	LOADBTM	SETDOS
CALL	ENDLOCAL	LOG	SETLOCAL
CANCEL	ESET	MD/MKDIR	SHIFT
CD/CHDIR	EXCEPT	MEMORY	START
CDD	EXIT	MOVE	SWAPPING
CHCP	FFIND	ON	TEE
CLS	FOR	PATH	TEXT
COLOR	FREE	PAUSE	TIME
COPY	GLOBAL	POPD	TIMER
CTTY	GOSUB	PROMPT	TRUENAME
DATE	GOTO	PUSHD	TYPE
DEL	HELP	QUIT	UNALIAS
DELAY	HISTORY	RD/RMDIR	UNSET
DESCRIBE	IF	REBOOT	VER
DIR/ERASE	IFF	REN	VERIFY
DIRS	INKEY	REN/RENAME	VOL
DO	INPUT	RETURN	VSCRPUT
DRAWBOX	KEYBD	SCREEN	Y

har massvis med filer i en katalog och vill ta bort alla *utom* de som har filändelsen DOC. Då skriver man bara "EXCEPT (*.DOC) DEL *.*" och allt är frid och fröjd.

SELECT gör att man får en lista över filer, som man kan markera i med pil-tangenterna och mellanslag, så att ett kommando kan utföras bara på de filer man vill göra. Jag har en rutin som väljer vilka filer jag vill ta bort genom att köra "SELECT DEL (*.*)".

GLOBAL utför samma kommando i alla underkataloger till den aktuella katalogen. Vill man ta bort alla BAK-filer på hela hårddisken kan man skriva GLOBAL /I DEL *.BAK. /I betyder att GLOBAL inte ska stanna då DEL lämnar en felkod, det gör det nämligen då det inte hittar några filer att ta bort.

Batchspråket

Batchspråket i 4DOS har fått rejäla ansiktslyftningar, många idéer har lånats in från t ex BASIC och REXX. Det går nu att göra nästlade IF-THEN-ELSE-satser, anropa subrutiner med GOSUB, ta emot indata från tangentbordet och göra repetitiva slingor, liknande BASICens FOR-NEXT eller DO-LOOP, med mera.

Batchfiler körs dessutom snabbare än under COMMAND.COM. När COMMAND.COM utför en batchfil laddar det en rad i taget, vilket tar tid. 4DOS laddar in hela batchfilen på en gång i minnet, och kör den. Om man mestadels använder interna kommandon ökar detta hastighe-

ten avsevärt. För att vara kompatibelt med COMMAND.COM kör dock 4DOS batchfiler med ändelsen BAT på vanligt vis, dess egna BTM körs på det speciella sättet. Detta kan dock ställas om inifrån batchfilen med kommandot LOADBTM.

Dessutom finns det att tillgå en hel mängd fördefinierade miljövariabler och funktioner. Variabler och funktioner som t ex anger mängd ledigt minne, vilken processor som sitter i datorn, vad klockan är eller räknar ut ett aritmetiskt uttryck ger stora möjligheter att göra mer avancerade batchfiler.

Alias och "executable extensions"

En annan av 4DOS' stora styrkor är dess stöd för alias, även det lånat från UNIX-världen. Det händer att man kör program som kräver en fem-sex mystiska parametrar för att köras, och som man inte vill skriva hela tiden. Då kan man knyta det till ett alias, så att man i stället skriver ett kort kommando. Det går även att knyta alias till tangenter, jag har ställt in så att när jag trycker F2 så visas kataloglistan. Mycket praktiskt.

Med "executable extensions" kan man knyta en viss filtyp till ett program, så att det räcker att skriva filnamnet så startas hanterarprogrammet automatiskt, ungefär som när man knyter en filtyp i Windows och det sedan räcker att dubbel-

klicka på filnamnet. En bra idé är att knyta filtypen TXT till det interna filvisar-kommandot LIST, så kan man smidigt kika på dokumentationsfiler för de nya programmen man laddar hem.

Filbeskrivningar

Något man lätt förargar sig över är att filnamn är så intetsägande. Speciellt när man använder FAT:ens 8+3-standard. Det är nästan omöjligt att komma ihåg vad en fil som RAPPORT.DOC egentligen innehåller. 4DOS råder bot på detta genom att man kan beskriva filer med egna ord, med kommandot DESCRIBE. Dessa beskrivningar kommer sedan att visas när man kör DIR, eller andra kommandon som visar fillistor, som t ex SELECT.

Om man använder de interna kommandona kommer filbeskrivningarna att följa filerna även om de kopieras eller flyttas, och tas bort när filen tas bort. Använder man externa kommandon som XCOPY följer de dock inte med.

Olika operativsystem

4DOS finns i flera olika uppsättningar för olika operativsystem. Det vanliga 4DOS för vanliga DOS och Windows 95, 4OS/2 för OS/2 och 4DOS/NT för Windows NT. Dessutom finns det grafiska versionerna Take Command för Windows 3, Windows 95 och OS/2 PM.

Jag rekommenderar starkt att prova 4DOS. Shareware-versionen, som inte har några som helst begränsningar, får testas i 28 dagar innan man måste betala. Jag klara mig inte utan det..

<9944>

Peter Karlsson

Fig 3: Hjälp-skärmen för det utökade DIR-kommandot

Purpose:	Display information about files and subdirectories.
Format:	DIR [/1 /2 /4 /A[:][-]rhsda] /B /C[HP] /D /E /F /H /I"text" /J /K /L /M /O[:][-]Jacdegrinsu] /P /R /S /T[:acw] /U /V /W /X /Z] [file...]
file:	The file, directory, or list of files or directories to display.
/1	(one column)
/2	(two columns)
/4	(four columns)
/A	(tribute select)
/B	(are)
/C[HP]	(Compression)
/D	(isable colour)
/E	(use upper case)
/F	(ull path)
/H	(ide dots)
/I	(descriptions)
/J	(ustify names)
/K	(suppress header)
/L	(ower case)
/M	(suppress footer)
/N	(ormal display)
/O	(rder)
/P	(ause)
/R	(disable wRap)
/S	(ubdirectories)
/T	(aTtribute)
/U	(sUmmary information)
/V	(ertical sort)
/W	(ide)
/X	(display short names)
/Z	(use FAT format)

Vad kan en dator bevisa?

Under min skoltid lärde jag mig att *bevis* är viktiga ting, som man inte hanterar hur som helst. Greken Euklides skrev för två tusen år sedan en lärobok i geometri, *Elementa*, som märkligt nog nästan oförändrad användes i undervisningen så sent som vid detta sekels början. Även mina geometriböcker byggde på *Elementa*.

Från ett antal givna självklara satser, *axiom*, skulle man med hjälp av diverse hjälplinjer och finurliga kringående rörelser visa att en viss vinkel, linje eller yta var *exakt* lika stor som en annan av samma sort.

Pythagoras sats

Känd (?) är t ex Pythagoras sats, som talar om sambandet mellan hypotenusan och kateter i en rätvinklig triangel. Mera över-skådligt säger den att om sidorna är a , b och c så gäller

$$a^2 + b^2 = c^2$$

Jag är själv mycket mallig över att jag fortfarande kommer ihåg beviset, som var ganska krångligt att lära sig, i varje fall för en 14-åring. Det byggde på att man ritade ut kvadraterna på alla sidorna. Den största kvadraten delades upp som på figuren, och sedan visade man med hjälp av ytterligare ett par elegant uttänkta hjälplinjer,

att kvadraten ACDE hade samma yta som rektangeln AFGH. Därmed var satsen bevisad och man kunde skriva QED (quod est demonstrandum = vilket skulle (be)visas) sist i härledningen.

Fermats stora sats

Jaså, ni hängde inte med? Nå det gör detsamma. Låt oss i stället övergå till Fermats stora sats. Den franske matematikern Pierre Fermat (1601-65) blev mycket intresserad av Diofantos undersökningar om hela tal. Gamla läsare av ABC-bladet kan erinra sig att vi i samband med Kamelproblemet hade att göra med diofantiska ekvationer, se ABC-bladet 1993:2-3.

Han intresserade sig för ovanstående ekvation i mera generell form

$$a^n + b^n = c^n$$

där n kan vara vilket heltal som helst. Så skrev han en gång i marginalen på en bok att han funnit ett "för vissa beundransvärt bevis" på att ekvationen ovan inte har

några heltalslösningar i a, b och c för $n > 2$.

Att det finns heltalslösningar för 2 är ju Pythagoras sats ett bevis på, men varför skulle det inte gå med 3? Eller 4711? Hur det förhöll sig med Fermats "underbara" bevis får vi aldrig veta. Vad vi däremot vet är att matematiker i hela världen sedan dess har slitit sitt hår i förtvivlan över att de inte funnit något bevis över huvudet taget!

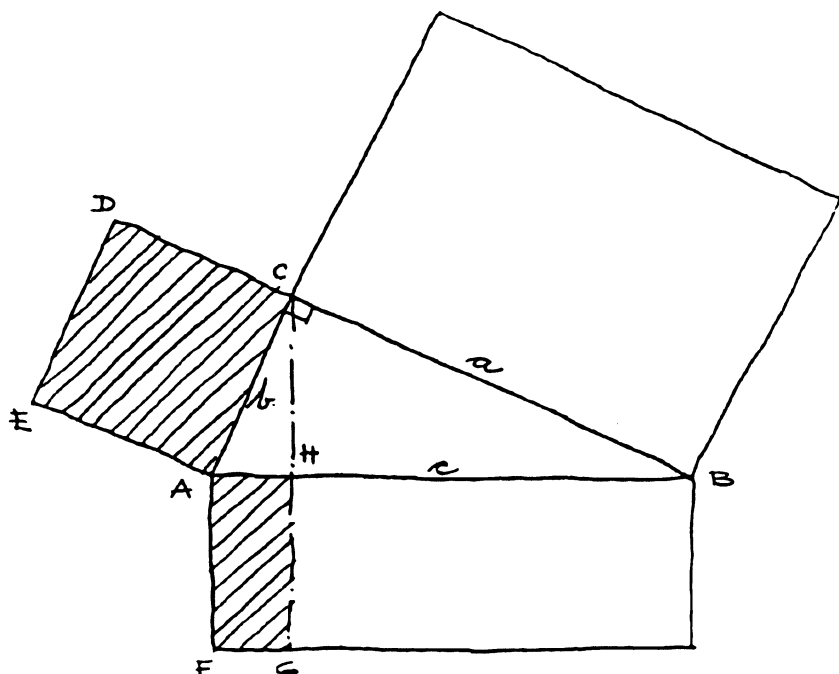
Att *räkna* på saken var ju mot Euklides anda. Men man har ändå gjort en del beräkningar för att se om det verkar sannolikt att Fermat hade rätt. Faktiskt lyckades man bevisa att satsen stämmer i varje

fall för tal som är mindre än 125 000 (fråga mig inte hur). Enligt Bra Böckers uppslagsverk från 1984 planerade man att genom datorkörningar kolla om man eventuellt kunde höja denna gräns till 1 000 000...

Men det har gått lång tid sedan dess. För bara några år sedan gick genom fackpressen det sensationella meddelandet att någon lyckats bevisa satsen för alla heltal. Beviset var dock så invecklat att inte många människor i världen kunde följa det. Dessutom hade man fuskat! Man använde nämligen datorhjälp, och måste därför ha gjort någon form av beräkningar, antar jag.

I Scientific American fanns en eller annan notis som begründade det epokgörande i att man numera godkände datorn som bevismedel.

Isen bruten?

Nå, vare med den saken som det vill. Vi har nyligen inom ABC-klubben fått ett litet mindre invecklat exempel på samma sak.

Det började med att en medlem i mötet Fritt ställde frågan:

"Om grannen har två barn, varav det ena är en flicka, hur stor är sannolikheten för att också det andra är en flicka?"

Det hela gick tillbaka på en bild i Scientific American där man såg familjen i trädgården. Far vattnade och mor fixade med en planta och en av barnen, en dotter blåste såpbubblor och det andra barnet kramade hunden. Man kunde inte se hundkramarens kön, eftersom hunden skynde.

Två läger

ABC-klubben delades snabbt i två läger, enligt:

"Det finns två möjligheter, pojke (P) och flicka (F). De är båda lika sannolika, och svaret på frågan är 50%."

"Nej", svarade den andra gruppen. "Om det föds två barn kan dragföljden vara PP, PF, FP eller FF. PP utesluts av problemets natur. Det finns tre andra möjligheter. FF är bara en av den. Sannolikheten för flicka är 1/3."

I vanliga fall brukar larmet snart lägga sig sedan en tillräckligt auktoritativ utredning gjorts, men den här gången ville ingen ge sig och diskussionen blev en långkörare.

Till slut inskred den gamle läraren Lars Gjörning med följande besked (Mötet Fritt, september 1996):

Ärende:

Matematiska knepigheter.

Nej, de som röstar på att den betingade sannolikheten = 50% för att det är två flickor (under förutsättning att båda är födda men att man VET att det INTE kan vara två pojkar) är nog ute och cyklar.

Svaret måste vara att sannolikheten = $1/3 = 33,3\%$ för att båda är flickor. Detta har på ett helt riktigt sätt visats i flera tidigare inlägg.

Felet är det vanliga: man tror att sannolikheten alltid kan beräknas enligt principen (antalet gynnsamma fall)/(antalet

möjliga fall). Men detta gäller bara om alla de möjliga utfallen har samma sannolikhet.

(Om så inte vore fallet, skulle man ju ALLTID ha 50 % chans att få en vinstlott på ett lotteri, eftersom det

som man får 1+1 (kalla detta för Y). Alternativet 0+0 är ju bortbetingat och skall inte räknas in någonstans. Beräkna sedan kvoten $Y/(X+Y)$.

I Basic blir det någonting i den här stilen:

```
10 Randomize Timer
20 X=0
30 Y=0
40 For I = 1 to 10000
50   A=Int(Rnd + 0.5)
60   B=Int(Rnd + 0.5)
70   If ((A=0) and (B=1)) or ((A=1) and (B=0)) then X=X+1
80   If ((A=1) and (B=1)) then Y=Y+1
90 Next I
100 Print Y/(X+Y)
```

' Initiera slumpgeneratorn med datorns klocka
' som slumpvalsfrö

' ger antingen värdet 0 eller 1
' med lika sannolikhet

finns två möjliga utfall: vinstlott resp nitlott.)

I det här fallet finns det FYRA möjligheter med samma sannolikhet:

P+P, P+F, F+P och F+F

De två mittersta kan inte slås ihop till ett enda alternativ utan att man då får dubbelt så stor sannolikhet för detta som hos vart och ett av de övriga.

Betingar man bort alternativet P+P återstår tre möjligheter med lika sannolikhet. F+F har då sannolikheten 1/3 att vara riktigt.

Det här är lätt att pröva med datorn och något datorspråk. Man låter datorns slumpgenerator ta fram slumptal, som med lika sannolikhet är 0 eller 1. Para hela tiden ihop slumptalen två och två och låt programmet räkna ut hur många gånger av exempelvis 10 000 par, som man får antingen 0+1 eller 1+0 (kalla detta antal för X), och jämför detta med antalet gånger

De som programmerar i C eller Pascal kan säkert lätt skriva ett liknande program i sitt eget språk.

Du kommer att finna, att om antalet loopar är tillräckligt stort, så får man sannolikheten 0,33.

Debatten ebbade ut

Visserligen ville fortfarande inte alla meningsmotståndare ge sig, men debatten ebbade ut. Även om en beräkning inte är ett bevis får man i det här fallet tillräckliga skäl för att finna att det verkliga värdet måste ligga närmare 33% än 50%.

Så har då datorn avvärjt något som kunde ha blivit en evig fejd mellan olika riktningar som inte kunde övertyga den andre om sin bevisföring. Låt oss vara tacksamma för att vi är en datorklubb!

<1384>

Sven Wickberg

PF.BAS i QBASIC

Till hjälp för den ovane kommer här en version i QBASIC som praktiskt taget alla medlemmar kan testa på sina egna maskiner:

```
'PF.BAS
'testar LG:s förslag till koll av PF
x = 0
y = 0

FOR i = 1 TO 10000

a = INT(RND + .5)
b = INT(RND + .5)

IF ((a = 0) AND (b = 1) OR (a = 1) AND (b = 0)) THEN
x = x + 1
END IF
IF ((a = 0) AND (b = 0)) THEN y = y + 1

IF i > 100 THEN PRINT i, y, x, y / (x + y) ' undviker division med noll

NEXT i
```


MSG -utdrag

Här kommer nu ytterligare en omgång av utdrag från MSG-systemet. Denna gång har skaran av kompetenta utdragare varit mycket restriktiva. De som jobbat med utdragen den här gången är Lars Gjöring <6825>, Marianne Funayama <9619> och Erik Rowley <9880>. Man skall då betänka att en liten kvarvarande text även betyder att man har fått sålla ut ur en stor textmassa.

Redigeringen har även denna gång innefattat att avslutande utvidningar av signaturer ibland tagits bort. Likaså har citat tagits bort där detta inte försvårar förståelsen av inläggen. Dessa har ju en annan funktion on-line än vid denna form av redovisning.

Redaktionen

Möte MS-DOS

(Text 3970) Sven Linder <8183>

Ärende: bat-fil

Hej alla uppfinningsrika DOS-entusiaster! Kan någon ge förslag på en bat-fil som raderar alla filer i aktuellt bibliotek UTOM fyra namngivna filer som jag vill behålla?

(Text 3972) Lars Nordström <990>

Ärende: bat-fil

Hej Sven

SL> Kan någon ge förslag på en bat-fil som raderar alla filer i aktuellt bibliotek UTOM fyra namngivna filer som jag vill behålla?

Kanske så här? (skrivet vid tangentbordet utan tester):

Om det är samma filnamn varje gång:

"purge.bat"

MD foobar

COPY fil1.bar foobar/fil1.bar "-."

COPY fil4.bar foobar/fil4.bar

DEL *.*

COPY foobar/*.*

RD foobar

Om det är olika filnamn som du vill välja från gång till gång:

"purge.bat"

MD foobar

COPY %1 filbar/%1 "-."

COPY %4 foobar/%4

DEL *.*

COPY foobar/*.*

RD foobar

Anropas med "purge fil1.bar fil2.bar fil3.bar fil4.bar" "/" är naturligtvis "backslash".

OBS detta är endast förslag på en struk-

tur för dessa .bat-filer. De bör kompletteras med kontroll om de aktuella filerna finns i biblioteket, om det finns parametrar etc. Mvh Lars

(Text 3974) Sven Linder <8183>

Ärende: bat-fil

Ny idé: Man skulle ju kunna ge de fyra filerna "hidden-" eller "read only-" attribut. Då lär de ju inte raderas av del *.* ..?

(Text 3975) Lars Nordström <990>

Ärende: bat-fil

Hej Sven

SL> Man skulle ju kunna ge de fyra filerna "hidden-" eller "read only-" attribut. Då lär de ju inte raderas av del *.* ..?

Stämmer. Det låter som en god ide. Glöm inte bort att ändra tillbaka så att du kan arbeta med filerna efteråt. Ta även med kontroll att filerna finns i katalogen, så får du mindre felmeddelanden :) Text:

IF EXIST fil1.txt ATTRIB ÄR fil1.txt ..

IF NOT EXIST fil1.txt

ECHO Filen fil1.txt saknas!

Mvh Lars

(Text 3978) Kjell Bävergren <5790>

Ärende: bat-fil

Om filerna som inte skall raderas har samma extension, så kan du använda programmet DEX. (Delete Exept). Ytterligare ett av alla dessa oumbärligbara DOS-program från 80-talet...Adios!

(Text 3979) Peter Nermander <8130>

Ärende: bat-fil

Och som de flesta sådana här "problem" så hade 4DOS löst det rätt galant med det interna kommandot except.

except (foo1.bar foo2.bar foo3.bar

foo4.bar) del *.* /Y

(/Y hör till del, och innebär att den antar att den agerar som om man besvarat alla promptar med Yes, d.v.s. man släpper frågan om alla filer skall raderas.) / Nermander

(Text 3980) Sven Linder <8183>

Ärende: bat-fil

Det här med 4DOS låter mer och mer intressant. Jag får nog pröva det en dag. (Bakgrunden till min fråga är att vi på jobbet i en speciell tillämpning är tvungna att använda ett gammalt DOS-program. Det är ett ganska speciellt kommunikationsprogram som inte går att ersätta med något annat. Rätt ofta läser sig det här programmet, och det enda som hjälper är att radera en massa skräpfil och att kopiera in en ny frisk kopia av en inställningsfil. Jag har planer på att skriva någon bat-fil som gör hela den här proceduren med ett enda kommando.)

(Text 3988) Marcus Strömberg <9370>

Ärende: 4DOS vs. WfWg 3.11

I DOS där jag - jämte Linux - helst befinner mig under sessionerna vid datorn har naturligtvis command.com för länge sedan fått stiga åt sidan till förmån för eniment 4DOS. Hur man överhuvudtaget kunde överleva utan 4DOS är för mig idag en gåta, mitt beroende karakteriseras numera som totalt och absolut. :-)

Dock har en upptäckt nyligen gjorts av arten obehagligt uppvaknande: när DOS körs via Windows fungerar *inget* av sådant som skalet annars handhar; värst är att .btm-filerna inte accepteras som körbara. Alias, customiserade promptar eller list, överhuvudtaget interna 4DOS-finesser, ej heller kan brukas förmodligen beroende Windows' oförmåga till användning av andra skal än MS' eget. Or am I wrong?

Kan man komma runt detta genom någon inställning i lämplig .ini-fil inom Windows' egna domäner och i så fall vilken? Eventuella andra trick? MvH Marcus

(Text 3990) Peter Nermander <8130>

Ärende: 4DOS vs. WfWg 3.11

Om du tar och tittar på vad som står under DOS-ikonens inställningar så kanske det går upp ett ljus. DOS-ikonens kör med största sannolikhet COMMAND.COM, varför det är ganska logiskt att 4DOS-finesserna inte funkar. / Nermander

(Text 3991) Kjell Svensson <5318>

Ärende: 4DOS vs. WfWg 3.11

MS> Dock har en upptäckt nyligen gjorts av arten obehagligt uppvaknande: när DOS körs via Windows fungerar *inget* av sådant som skalet annars handhar; värst är att .btm-filerna inte accepteras som körbara.

Har du under dosshell-ikonens ställt in DOSPRMT.PIF? Har du förresten testat Take Command som är 4DOS-varianten för Windows? H/Kjell

(Text 3992) Marcus Strömberg <9370>

Ärende: 4DOS vs. WfWg 3.11

Något senkommet svar, men nu har jag

gjort allt vad ni sagt åt mig att göra. Allt Å <enter> på ikonen i Windows ger mycket riktigt en hänvisning till filen dosprmt.pif i Windowsbiblioteket, i övrigt inga andra hintar till vilket skal som kommer användas. Tittar man sedan på ovan nämnda fil direkt syns ingenting om man använder "editorn" Edit även om dess storlek är 545 bytes - faktiskt kring 32 K för mig, fast det är en annan historia :-)-men min favoriteditor Joe gör sånt här bättre. Mycket riktigt; bland diverse snabel-a:n och andra tecken står raden "COMMAND.COM" angiven. Men skall verkligen detta editeras direkt?

KS> Har du förresten testat Take Command som är 4DOS-varianten för Windows?

Nej! Den kanske ligger i programbanken? MvH Marcus

(Text 3993) Bengt Åhman <8717>

Ärende: 4DOS vs. WfWg 3.11

> Mycket riktigt; bland diverse snabel-a:n och andra tecken står raden "COMMAND.COM" angiven. Men skall verkligen detta editeras direkt?

Nej, man använder förslagsvis PIF-editor som medföljer Windows. Arkiv-Kör-pifedit.exe om du inte har någon ikon för den. mvh / Bengan

(Text 3994) Kjell Svensson <5318>

Ärende: 4DOS vs. WfWg 3.11

KS> Har du förresten testat Take Command som är 4DOS-varianten för Windows?

MS> Nej! Den kanske ligger i programbanken?

Den kan hämtas från ftp.std.com/vendors/jpsft/cmd. Jag är lite osäker på om biblioteksnamnen stämmer till 100% H/Kjell

Möte PCHård

(Text 10913) Johan Persson <2397>

Ärende: ZIP-drive

Hur är dessa ZIP-drivar egentligen? hur kan de anslutas? SCSI? parallellporten? fler sätt? prestanda? hur fungerar de i längden (problem som visar sig efter ett tag eller dylikt)? vad kostar driven? skrivorna? stöd för vilka OS? (win3? win95? winnt? os2? linux? solaris?) /jp

(Text 10918) Anders M Olsson <1019>

Ärende: ZIP-drive

Om driftsäkerheten i längden vet jag egentligen inget. Jag har inte hört något om att det skulle vara kvalitetsproblem... Det finns två helt olika ZIP-drivar. Antingen kan man få den med SCSI-interface eller för att koppla till parallellporten. Vilket man vill ha får man bestämma när man köper, det går inte att växla mellan det ena eller andra sättet att ansluta. Dessutom finns SCSI-modellen numera både som intern och extern variant.

Naturligtvis passar skivorna oberoende av vilket anslutningssätt man har valt. Dustin tar i sin senaste katalog 1495 kronor Å moms oberoende av modell. Om man väljer den externa SCSI-modellen tillkommer 395:- för ett SCSI-interface om man inte redan har ett sådant i sin dator. Skivorna kostar 130 kronor stycket Å moms i ental. 1190 kronor Å moms för ett 10-pack. Prestanda är jämförbar med en lite äldre hårddisk. SCSI-modellerna lär enligt diverse tidningstester ge mycket bättre prestanda än parallell-modellen. Med reservation för ändringar som jag inte vet om, men så här var det senast jag undersökte: Parallell-modellen fungerar endast med DOS, Windows 3.1x och Windows 95. SCSI-modellen fungerar i princip med alla operativsystem som stödjer SCSI. DOS, Windows 3.1x, Windows 95, Windows NT, OS/2, Linux mm. Solaris vet jag ingen som har försökt med, men varför inte? Dock är det problem med att formatera skivorna på de mera "exotiska" operativsystemen. Man kan eventuellt formatera under DOS på någon annan maskin. Det finns ett ganska utförligt dokument som hör till Linux och som beskriver problematiken.

(Text 10919) Johan Persson <2397>
Ärende: ZIP-drive

AM> Prestanda är jämförbar med en lite äldre hårddisk. SCSI-modellerna lär enligt diverse tidningstester ge mycket bättre prestanda än parallell-modellen.

Vad ligger prestanda på? hur många kbyte/sekund handlar det om egentligen? accesstid på disken? /jp

(Text 10955) Anders M Olsson <1019>
Ärende: ZIP-drive

JP> Vad ligger prestanda på? hur många kbyte/sekund handlar det om egentligen? accesstid på disken?

Enligt information på Iomegas web-site är tekniska data:

- Söktid 29 mS
- Toppörföringshastighet 1,40 MB/S
- Typisk överföringshastighet 60 MB/min (SCSI)
- 25 MB/min (parallellport)

(Text 11007) Peter éstrand <8616>
Ärende: ZIP-drive
AM> Parallell-modellen fungerar endast med DOS, Windows 3.1x och Windows 95.

Jag har för mig att parallell-varianten fungerade med Linux oxå. Står som sagt var i ett utmärkt dokument som finns någonstans.....sa Peter.

(Text 10968) Ulf Hagström <7615>
Ärende: Ordningsfråga
Hej. Jag har stött på påståendet att det har betydelse i vilken ordning man slår på strömmen till sin datorutrustning. Datorn skall startas först, sedan bildskärm och skrivare. Vid avstängning skall man gå i omvänd ordning. Detta skulle vara mer skonsamt för hårdvaran

och förlänga livslängden på den. Ligger det något i detta?
Jag har nu en "huvudströmbrytare" med vilken jag slår på strömmen till alla apparater på en gång. Bör jag sluta med det? Mvh Ulf.

(Text 10969) Anders M Olsson <1019>
Ärende: Ordningsfråga
Jag tycker det låter väldigt långsökt att det skulle påverka livslängden på datorn eller tillbehören beroende på i vilken ordning man slår på dem. Väldigt teoretiskt kanske man kan hävda att det inte är nyttigt för en bildskärm att vara igång utan någon videosignal in. På gamla bildskärmar kunde det säkert vara sant. Men förmodligen har tillverkarna numera tagit höjd för sådant, så jag tror inte det spelar någon som helst roll för moderna skärmar.

Däremot riskerar du förr eller senare att smälla säkringen i väggen om du slår på alltihop på en gång med samma strömbrytare. En annan fråga som ibland debatteras friskt är vilket som är mest skonsamt: Att lämna utrustningen igång alltid, dygnet runt, eller att slå av den när den inte används. Denna "ytterst viktiga" fråga delar sedan många år datorexpertisen i två läger. :-)

(Text 10972) Ulf Hagström <7615>

Ärende: Ordningsfråga
AM> Jag tycker det låter väldigt långsökt att det skulle påverka livslängden på datorn eller tillbehören beroende på i vilken ordning man slår på dem.

Ja, jag blev förvånad när jag hörde det påståendet. Inte för mina tekniska kunskaper skulle räcka för bedömma riktigheten i påståendet, utan snarare för att jag inte tidigare hört talas det, trots att jag har hållit på med datorer i bra många år nu.

AM> Däremot riskerar du förr eller senare att smälla säkringen i väggen om du slår på alltihop på en gång med samma strömbrytare.

Det verkar vara senare.....Jag har ännu inte råkat för att proppen har gått, trots att jag använt ovanstående metod ganska länge. Mvh Ulf.

(Text 10976) Peter Fermelin <8190>
Ärende: Ordningsfråga
AM> En annan fråga som ibland debatteras friskt är vilket som är mest skonsamt: Att lämna utrustningen igång alltid, dygnet runt, eller att slå av den när den inte används. Denna "ytterst viktiga" fråga delar sedan många år datorexpertisen i två läger. :-)

De som har en BBS snurrande hemma i köket kan kanske bäst dela med sig av sina erfarenheter...//Peter

(Text 10978) Ingvar Spetz <8134>
Ärende: Ordningsfråga
Vilken ordning som utrustningen slås på i tror inte jag håller på. Men, jag kan tro på att det inte är helt nyttigt att starta

alltmed en huvudströmbrytare. Enkompis har lyckats bränna 2 - 3 nätdelar till modemmet antagligen pga. start av allt samtidigt. Det är tydligen en stor risk att få strömspikar som kan knäcka billigare nätdelar (kanske dyrare oxo). Jag inbillar mig att det är nyttigare att slå på sakerna en och en. Har för mig att det förut fanns extrakontakter som just startade sakerna varförsig i turordning. /Ingvar/

(Text 10980) Peter Nermander <8130>
Ärende: Ordningsfråga
Det har nog till viss del att göra med att äldre apparater inte tyckte om att få signaler in på signalgångar utan att ha matningsspänning. Att slå på allt samtidigt ska inte vara något problem. /Nermander

(Text 10981) Sven Wickberg <1384>
Ärende: Ordningsfråga
Det här är kanske viktigare än bara en "ordningsfråga". Det verkar som om olika instanser för helt olika politik. De som har ansvar för att begränsa elförbrukningen i landet tycker sig ha upptäckt att man kunde spara massor på att folk stängde av sina datorer när de inte används. Men om detta kortar datorns livslängd etc så är det i alla fall dålig ekonomi för landet. Hur är det i verkligheten?

En (framtida) lösning är förstås att alla datorer är försedda med samma slag av stand-bye-läge som vissa faxar och printrar i dag: efter en viss stund överksamhet slocknar fläkten och datorn går ner i att bara dra några få watt.

(Text 10986) Sven-Erik Svensson <4394>

Ärende: Ordningsfråga
Hej Ulf!
UH> Jag har stött på påståendet att det har betydelse i vilken ordning man slår på strömmen till sin datorutrustning. Datorn skall startas först, sedan bildskärm och skrivare.

Den enda gång det har någon betydelse i vilken ordning Du skall slå på dina enheter är när systemet t ex går och frågar en yttre enhet om den är klar för kommunikation och förväntar sig ett svar om detta. I detta fall skall den yttre enheten startas först eller samtidigt.

Det fanns vissa skrivare som inte ville vara med om de inte startades före systemet, men numera undrar jag om det spelar någon roll längre. En extern CD-spelare är ett annat exempel. Den kan Du inte starta i efterhand, då känns inte systemet vid den.

UH> Vid avstängning skall man gå i omvänd ordning. Detta skulle vara mer skonsamt för hårdvaran och förlänga livslängden på den. Ligger det något i detta?

Det finns vissa yttre enheter som använder separata kontrollprogram under det att de körs. Det värsta är att man inte alltid är medveten om att dessa kontrollprogram existerar och körs. Vill man stänga av systemet utan att man först stängt av den yttre enheten med sitt kon-

trollprogram, protesterar kontrollprogrammet och kräver att det först skall avslutas. Huruvida hårdvarans livslängd påverkas av i vilken ordning man stänger av enheterna vet jag inte, men jag finner det föga troligt.

UH> Jag har nu en "huvudströmbrytare" med vilken jag slår på strömmen till alla apparater på en gång. Bör jag sluta med det?

Om den totala effektbelastningen inte är större än att ditt elsystem klarar den utan besvär tycker jag att Du skall fortsätta. Jag kör på samma sätt som Du. Jag började med det på den tiden jag hade en sådan tokig skrivare som jag beskrev ovan. Mvh den glade pensionären SES

(Text 10988) Anders Ericson <7260>
Ärende: Ordningsfråga

UH> Jag har stött på påståendet att det har betydelse i vilken ordning man slår på strömmen till sin datorutrustning. Datorn skall startas först, sedan bildskärm och skrivare. Vid avstängning skall man gå i omvänd ordning. Detta skulle vara mer skonsamt för hårdvaran och förlänga livslängden på den. Ligger det något i detta? Jag har nu en "huvudströmbrytare" med vilken jag slår på UH> strömmen till alla apparater på en gång. Bör jag sluta med det?

Äldre utrustningar skulle startas så att periferienheterna inkl skärm slogs på först och slogs av sist. På nyare utrustningar brukar de flesta påstå att det inte har någon betydelse. Min erfarenhet är dock att detta är en sanning med modifikation.

Tidigare hade jag all utrustning ansluten till ojordat uttag. Vid påslag av skrivaren (OKI OL400) med datorn igång brändes parallellporten etc. Eftersom HD-kontrollern mm satt på samma kort dog allt. Efter byte av kort fungerade allt igen tills jag glömde mig igen. Det slutade med att jag hade ett mindre lager av kort i reserv. Senare drog jag jord till arbetsrummet och så sedan dess har problemet försvunnit och det går att starta utrustningen i vilken ordning som helst. mvh Anders

(Text 10989) Anders Ericson <7260>
Ärende: Ordningsfråga
AM> Däremot riskerar du förr eller senare att smälla säkringen i väggen om du slår på alltihop på en gång med samma strömbrytare.

Det finns särskilda grenlådor där samtliga uttag bryts eller slås på när man använder strömbrytaren på den utrustning (t ex skärmen) som är ansluten till första uttaget. Praktiskt när själva systemenheten sitter svåråtkomlig. Praktiskt bl a i kontorsmiljöer där man inte behöver komma åt diskettstationen och vill få undan systemenheten. Om man inte har ovanligt klena elledningar kan väl en trög säkring minska risken för att "proppen" går i tid och otid. Vid en normal elinstallation bör väl

detta räcka utan att brandrisken ökar.
mvh Anders

(Text 10990) Anders Ericson <7260>
Ärende: Ordningsfråga

SW> Det här är kanske viktigare än bara en "ordningsfråga". Det verkar som om olika instanser för helt olika politik. De som har ansvar för att begränsa elförbrukningen i landet tycker sig ha upptäckt att man kunde spara massor på att folk stängde av sina datorer när de inte används. Men om detta kortar datorns livslängd etc så är det i alla fall dålig ekonomi för landet. Hur är det i verkligheten?

En (framtidig) lösning är förstås att alla datorer är försedda med samma slag av stand-by-läge som vissa faxar och printrar i dag: efter en viss stund överksamhet slocknar fläkten och datorn går ner i att bara dra några få watt.

Allt detta finns ju redan sedan c:a två år tillbaka. Energy Star och allt vad det heter. NUTEK har gett ut förteckningar över datorer och skärmar som är energigodkända. Moderna hårddiskkontroller i ex innehåller ofta också funktioner för att underlätta att hårddisken stannar efter viss inaktivitet precis som det är i de moderna "notebooks". I moderna BIOS finns också funktioner för att hantera energibesparing. I kontorsmiljöer har miljöproblemen blivit så stora att man ofta måste tillföra komförtkyla även på Vintern p.g.a. av värmeutsläppen från ett antal datorer, skärmar och skrivare.

mvh Anders

(Text 10995) Paul Pries <5322>

Ärende: Ordningsfråga

>Om man inte har ovanligt kläna elledningar kan väl en trög säkring minska risken för att "proppen" går i tid och otid.

Om jag drar igång min Sun-3/160 och de båda Fujitsu Eagle diskarna samtidigt så riskerar jag att proppen går "ute i gatan"...

(Text 10996) Anders Ericson <7260>
Ärende: Ordningsfråga

PP> Om man inte har ovanligt kläna elledningar kan väl en trög säkring minska risken för att "proppen" går i tid och otid. Om jag drar igång min Sun-3/160 och de båda Fujitsu Eagle diskarna samtidigt så riskerar jag att proppen går "ute i gatan"...

Känner inte till dina maskiner, men vad kräver de för effekt vid kontinuerlig belastning och initialt vid start? Om vi tar hänsyn till vad den ursprungliga frågeställaren troligen har för utrustning (med hänsyn till hur frågan ställdes) så kanske din maskinpark är mer extrem?

Vad som går ute vid gatan kanske också beror på vad man har där? Jag har 25 A huvudsäkring i min bostad så det kanske även skulle klara din utrustning? Men har du bara 6 A så? Moderna bostä-

der har oftast eluttagen avsäkrade med 10 A och i kombination med trög säkring klarar man väl oftast en relativt kraftig initial belastning överstigande de drygt 2000 W som säkringen klarar vid kontinuerlig belastning. Men det beror ju också på om man belastar sektionen/säkringen med annat samtidigt. mvh Anders

(Text 10999) Bo Michaelsson <913>

Ärende: Ordningsfråga

UH> Datorn skall startas först, sedan bildskärm och skrivare.

Det verkar underligt att starta skrivaren sist. Det förekommer att datorn vid start går ut på portarna och känner av anslutningar eller vad det nu är fråga om. Jag kan höra det genom att skrivaren gör ett CR. En del programvaror fungerar inte heller om skrivaren inte varit påslagen från början.

Jag har följt att det är bäst att slå på alla periferenheter först, sist datorn. I praktiken har jag aldrig haft några märkbara negativa verkningar av att elnätansluta alla enheter över ett gemensamt uttag med strömbrytare. Det fungerar alltid på de datorer som används på min arbetsplats (och mina egna). Vi har kört så med ABC sedan 1980 och med PC sedan 1986.

UH> Vid avstängning skall man gå i omvänd ordning.

Hmm, jag känner inte till någon teoretisk diskussion som ger stöd för tanken.

UH> Jag har nu en "huvudströmbrytare" med vilken jag slår på strömmen till alla apparater på en gång. Bör jag sluta med det?

Nej, det tycker inte jag i alla fall. Kanske finns det specialutrustningar som kräver speciell hänsyn så man måste nog alltid konsultera bruksanvisningen ändå.

(Text 11005) Ulf Hagström <7615>

Ärende: Ordningsfråga

Hej! Som ursprunglig frågeställare vill jag tacka alla för visat intresse. Jag har läst och begrundat inläggen. Tydligen kan jag, utan större oro, fortsätta att starta "hela anläggningen" med en huvudströmbrytare. Mvh Ulf.

(Text 10982) Sven Wickberg <1384>

Ärende: Fax, telefon, modem på samma ledning?

En kollega till mig har fått hem en fax från jobbet för att vara nöjare etc. Hon kopplade den på sin vanliga telefonledning, men det fungerar uselt.

Endast om faxen är ensam på ledningen, och står i första jacket, så fungerar mottagning. Sändning fungerar inte alls, men det är säkert något internt i faxen.

Det är en Canon med fyra siffror efter, köpt för ca två år sedan. Den har fungerat fint på Refugen under hela denna tid, men där fann vi att vi inte kunde ha en telefon fungerande och inkopplad på samma ledning.

Nu min fråga:

1. Finns det något sätt att fixa detta genom en inställning i faxen?

2. Är det någon som har erfarenhet av dessa utannonserade växelburkar som själva kan avgöra om det kommer fax eller prat och koppla rätt?

Hemma hos mig har jag fått, av samma anledning, en fax av annat märke RICOH 880MP. Med den är det i alla fall möjligt att ha fax på samma ledning som telefon, men man måste vänta tre sekunder innan man lyfter luren för att vara säker på att det inte var till faxen meddelandet kom. Inte bra. Att ha en separat ledning för faxen är en ganska dyr lösning om man inte har stor faxtrafik.

(Text 10983) Sven Wickberg <1384>

Ärende: Fax, telefon, modem på samma ledning?

Skulle ha tillagt att samma person också försöker utnyttja ett nyinköpt Internet-ab med Tele2. Hon har modemmet på samma linje också, men har hittills inte lyckats få det att fungera. Kan mycket väl vara SBS-fel, men min fråga gäller om en sådan koppling också ställer till det för faxtrafiken eller inte.

(Text 10984) Reine Marmlind <6259>

Ärende: Fax, telefon, modem på samma ledning?

Ett vanligt problem är plaststiftet på teleproppen, jag brukar bryta bort den, då kan jag ha valfri pryl i valfritt jack.

:-) I det jacket som jag har modemmet inkopplat på så sitter, Modem, Fax, Trådlös telefon, vanlig telefon, det är en ansevärd längd på propparna som sitter utanpå varandra, hustrun är livrädd att ståda under skrivbordet så det får JAG göra. :-)

Hmmmm, jag har tydligen ingen pli på hustrun slog det mig just. :-) Men vad gör det? :-) // Reine

(Text 10985) Sven Wickberg <1384>

Ärende: Fax, telefon, modem på samma ledning?

Mycket intressant med din pli på hustrun...men FUNGERAR alla grejor samtidigt (och jag menar inte hustrun nu). Går faxen i gång direkt om det ringer från en fax, eller luras man att lyfta luren och förstöra sändningen? När man bryter plaststiftet förstör man den tidigare Telia-prioriteringen, och flera kan lyfta luren och få linjen samtidigt. Vad har det för betydelse här?

Hur många jackar har du, och i vilket av dem sitter din livsfarliga jackstack?

(Text 10991) Reine Marmlind <6259>

Ärende: Fax, telefon, modem på samma ledning?

SW> Mycket intressant med din pli på hustrun...men FUNGERAR alla grejor samtidigt (och jag menar inte hustrun nu). Går faxen i gång direkt om det ringer från en fax, eller luras man att lyfta luren och förstöra sändningen?

Jag kan ställa faxen så att den går igång direkt eller efter ett antal sekunder, jag har så att den går igång efter ca. 10 sek.

ibland så får man en tjugande fax i örat. :-)

SW> När man bryter plaststiftet förstör man den tidigare Telia-prioriteringen, och flera kan lyfta luren och få linjen samtidigt.

Vad har det för betydelse här?

Innan jag bröt plaststiftet så fungerade inte min kontakt stack som jag ville utan bara den pryl som satt innerst i stacken. Man kan lyfta på luren i ett annat rum och få en fungerande "konferenstelefon". :-)

SW> Hur många jackar har du, och i vilket av dem sitter din livsfarliga jackstack?

Jag har fyra jackar och den här sitter som nr två, ettan sitter i sovrummet och den används bara om någon ")&!% idiot ringer fel mitt i natten, och ställer dumma frågor om vart dom har kommit! Då är den som beinner sig i den andra ändan inte värd särskilt mycket. :- // Reine

(Text 11027) Sven Wickberg <1384>

Ärende: Fax och telefon på samma...

Återkommer i ärendet. Det visade sig omöjligt (för oss) att lösa problemet på tillfredsställande sätt. Enda möjligheten att få faxen att fungera var att sätta den på jack nr 1 och när man gör det fungerar ingen av telefonerna. Vi hade inte lust att förstöra det för övrigt väl fungerande telia-preferens-systemet genom att bryta av plaststiftet och göra alla anläggningarna parallella.

Vi har sett reklam om möjanger som påstås kunna avgöra om det är en människa eller en fax som ringer och koppla rätt mellan telefon och fax.

Någon som kan rekommendera en dylik pryl?

Jag kan förresten tala om att på jobbet (Refugen) sitter det jack som faxen är på sist i kedjan. Det finns telefoner uppsatta här och var ute bland förråden, och tidigare var det mycket sällan som någon från museet fanns där och svarade när det ringde. Just nu håller man på att flytta ut alla föremål och därför är det ständigt någon där...

Det betyder att när jag faxar till jobbet så är det nästan alltid någon som lyfter luren och säger hallå...men efter en stund får vederbörande ett läskigt pip i luren och lägger då kvickt på OCH då fullbordas faxesändningen planenligt! Det tycker jag är oväntat bra.

Så kan man tycka det borde kunna fås att fungera hemma hos min kollega också.

(Text 11029) Jörgen Turtola <7666>

Ärende: Fax och telefon på samma...

SW> Någon som kan rekommendera en dylik pryl?

Har en delare på jobbet som heter Trio-Line. Den delar upp samtalen till röst, fax eller modem, är fjärrkonfigurerbar och har en himla massa inställningsmöjligheter. Måste också säga att jag är mycket nöjd med den. Finns på Elfa bl.a. tror jag. Jorgen.Turtola@abc.se

(Text 11031) Jan Holmberg <8403>
Ärende: Fax och telefon på samma...
SW> Någon som kan rekommendera
en dylik pryl?

Jag använder en omkopplare som heter
THE STICK. Den känner igen telefon-
-, fax- och modemsignaler. återförsäljare:
DATAFANT AB, Box 54, 24521
Staffanstorps, tel 046-250010, fax 046-
254414 Hälsn. JH

Möte Teknik

(Text 2376) Bengt Bengtsson <4298>
Ärende: Kompressorlösa kylskåp
Tyvärr har jag inte original inlägget här
på jobbet (jag läste detta där hemma och
då får jag det inte här på jobbet).
Men.....

Kompressorlösa kylskåp var nog de för-
sta som gemene man kunde köpa och
använda i hemmen. Uppfinningen gjor-
des av Baltzar von Platen på 30-40 talet
men kom inte till användning förrän på
50 talet.

En enkel (betonar ENKEL) beskrivning
kan se ut så här.....

I ett kärl som innehåller en koncentrerad
lösning av ammoniak (NH₃) i vatten
(H₂O), värms upp med en energikälla
(El, gas osv). Ammoniakerna avgår som
gas och transporteras via ett rör till
kondensorn som normalt sitter på baksid-
an av kylens (frysens) utsida. Via ett
kapillarrör går sedan den vattenfria, fly-
tande ammoniak till en förångare (kyl-
elementet) där "värmen" inne i kylskå-
pet får den flytande ammoniakerna att
övergå i gasform samtidigt som den tar
upp värmeenergi. Efter detta måste man
överföra ammoniakerna (gasform) till löst
form och eftersom ammoniak löses
mycket lätt i vatten så finns en behållare
med ammoniakfattigt vatten som fått
kallna och överförs från den uppvärmda
delen där ammoniakerna avgått som gas
(ammoniaklösningen är lättare än vat-
ten).

Ammoniakerna från kondensorn absorbe-
ras av vattnet och kommer då att "flyta"
på det tyngre vattnet. Man kan med ett
"bräddavlopp" då överföra ammoniak-
lösningen tillbaka till kokaren".
Det är "naturligtvis" inte riktigt så en-
kelt för det finns en del tryckskillnader i
systemet som måste elimineras och för
det ändamålet används vätgas (H₂) som
har till uppgift att hålla den partiella
tryckskillnaden mellan kondensator och
förångare.

En mycket finurlig konstruktion där det
krävs kunskaper som överstiger mina
för att riktigt förstå vad som händer. Jag
har fått det här förklarat av min kollega
här på jobbet (han är kyltekniker). Han
rekommenderar en fortsatt studie i detta
ämne, slå upp "Baltzar von Platen" i
någon uppslagsbok eller låna något på
"bibblan" om denna konstruktion.

Jag kommer ihåg min faders "ve och
förbannelse" över dessa kylskåps dåliga
verkan. Han var då tvungen att montera
ut kylskåpet och vända det upp och ner.
Det fick stå så ett par timmar, vändes sen

tillbaka och sattes på plats och därefter
fungerade kylskåpet perfekt en tid till.
Med tanke på ovanstående beskrivning
kan man kanske räkna ut VARFÖR
man måste vända på åbådet då och då
:-).

Frågor i ämnet besvaras gärna av min
kollega....Mvh - Bengt - :-)>

(Text 2410) Nils Hammar <4341>
Ärende: Kompressorlösa kylskåp
Ett annat kompressorlöst kylskåp som
man numera kan köpa på många ställen
är istället försett med peltierelement.
Oftast för båtbruk, husvagnsbruk eller
som portabel kylbox till bilen. Inga väts-
kor eller gaser som kan läcka ut. Dock
så får man hålla koll på fläkten eftersom
peltierelementen kan förstöras om de
blir för varma. Den enda rörliga delen är
kylfläkten, och det är oftast en vanlig
datorfläkt som kostar någon hundring.
Peltierelement kan även användas "bak-
vänt" för att producera ström. Kan vara
bra i stugan utan elektricitet, men med
vedspis och kamin som ett alternativ till
solfångare som bara fungerar när det är
ljus!

(Text 2426) Peter Isoz <2164>
Ärende: Kompressorlösa kylskåp
BB> Ett element kostar mellan 200 -
350 kr netto. De är ganska tåliga men
man måste vara noga med att kyla den
varma sidan med en fläkt på en kyl-
fläns annars är man av med sin inves-
tering.

Ett problem är att den f-rb fläkten fort-
sätter att gå när man dragit ur elproppen
ur cigarettuttaget. Först var jag mycket
imponerad hur lätt den måste snurra tills
jag insåg att peltier-elementet nu funge-
rade som batteri och genom att försöka
minska temperaturskillnaden mellan
sina båda sidor (=värma den kylda ölen)
drev den fläkten som tillförde än mer
varmluft... :-)

Får införa elektronik med transistor och
zenerdiod så att fläkten stannar när spän-
ningen sjunker under ca 10 volt. MVH/
PI

(Text 2428) Erik Nyman <9520>
Ärende: Kompressorlösa kylskåp
Var köpte du ett sånt?
Jag såg en gång en ismaskin man kunde
ha på bordet. Man hällde i vatten så blev
det is, vänd på den så värmden den istället
och isbytarna lossnade och föll ner. Fast
den var ganska dyr, men den skulle man
ha. Tog inte många minuter innan det
blev isbitar. Ha de! Erik

(Text 2446) Bengt Bengtsson <4298>
Ärende: NiCd-batterier och laddning?
TD> Köpte en trådlös telefon med ett
NiCd-batteri. I butiken sa säljaren att
det var viktigt att batteriet laddades ur
innan jag laddade upp det igen. An-
nars skulle det bara klara ca 500
uppladdningar.

Ganska svår sak det här att förklara på
ett enkelt sätt....men jag skall försöka.
Först: Ett NiCd-batteri består av ett an-
tal celler (batterispänningen dividerat
med 1.2 som är märkspänningen för

varje cell). Varje cell har en viss bety-
delse som kommer att framgå av nedan-
stående förklaring. Det som är mest av-
görande för NiCd-batteriets livslängd är
laddnings och urladdnings temperatu-
ren. (Hög temperatur får man vid snabb-
laddning, stor belastning.) Ingen av cel-
lerna får under några omständigheter
överstiga 45 grader Celsius. Detta för-
kortar batteriets livslängd avsevärt.
Denna temperaturhöjning kan förekom-
ma både vid urladdning och laddning
om den överstiger 1.5 ggr batteriets
märkström (mA/h). Detta är denna typ
av batteris värsta fiende.

Laddade celler håller en spänning på
strax under 1.5 Volt men faller snabbt
till "arbetsspänning" (1.25 Volt). När
cellen når ned till 1.2 Volt så finns inte
mycket energi kvar och batterispän-
ningen faller därefter mycket snabbt. De
flesta utrustningar (även trådlösa telefo-
ner) har då en funktion som stänger av
utrustningen för att batteriet inte skall
urladdas helt.

Snabbaddning av NiCd batterier bör
övervakas noga och man bör därför bara
göra det i den av fabrikanten rekomen-
derade laddaren. Att urladda batte-
rier på egen hand bör göras med max 1.5
ggr märkströmen (mA/h) så att cellerna
inte blir för varma. De flesta batteri-
packen har ett termorelät som avbryter
laddning/urladdning om yttertempera-
turen på cellerna överstiger 45 grader
Celsius.

Om någon av ovanstående celler blir
felaktig av olika orsaker så blir ofta hela
batteripacken värdelös, ofta pga att det
inte går att ersätta den skadade cellen.

TD> När jag ringde till tillverkaren
och frågade sa man att jag kunde ladda
batteriet utan att det var urladdat.

Visst kan man det men det finns en risk.
Om man inte cyklar batteriet med hela
dess kapacitet så kommer det så små-
ningom att "komma ihåg" att det inte
blivit urladdat. Detta är naturligtvis inte
något minne i vanlig bemärkelse men
helt klart tappar batteriet kapacitet om
det inte används fullt ut. Det går att
återställa men för det ändamålet måste
man använda en yttre belastning och
bevakat batteriet noga så att cellspän-
ningen inte understiger 0.2 Volt. Om
man tvångsurladdar ett batteri på det
viset och laddar det igen så kan man få
upp kapaciteten igen. Då måste man ha
en yttre strömkälla (med ström-
begränsning) och för ändamålet en bra
belastning (glödlampa/or går bra). De
laddare/ urladdare som levereras med
utrustningen klarar inte detta om man
fått den här "minnes" effekten.

TD> kunde ligga på laddaren när jag
inte använde den. Men att det var bra
att helt ladda ur batteriet en gång i
månaden, och sedan ladda det fullt
igen.

Underhållsladdning: NiCd celler har en
ganska stor "egenurladdning" ca 1%
per dygn! Detta kan kompenseras med
underhållsladdning och bör ligga på ca
0.03 - 0.05 * batterikapacitet(mA/h).

Moderna laddare slår över till denna typ
av laddning när batteriet är fulladdat
och innebär ingen risk för batteriet. Se
dock upp med laddare av äldre och en-
klare typ som inte klarar detta.

TD> Ska batteriet laddas ur innan jag
laddar det på nytt?

På moderna laddare så ingår det en au-
tomatisk "urladdare" när batteriet sätts
i för laddning. Detta gör att batteriet får
längre livslängd. Ett batteri "mår" alltid
bäst av att jobba med åhåla sin kapaci-
tet.

TD> Kan jag ladda utan att batteriet
är helt tomt?

Batteriet är inte helt tomt, batteri-
spänningen är ca 1.1-1.15 Volt när batte-
riet är urladdat, det kan då inte leverera
någon nämnvärd ström till utrustningen
och kan då betraktas som "tomt".

Om du vill byta batteri (för säkerhets
skull) när ditt batteri inte är helt tomt så
bör du urladda... Enklart är att låta ut-
rustningen stå på när den inte används
alternativt att du skaffar en modern lad-
dare som har denna funktion.

Jag har NiCd celler som jag på prov att
laddat/urladdat över 2000 ggr. Ladd-
ningsströmmen är märkeffekten (mA/h)/
10 * 14 timmar och urladdningen är en
tiondel av märkströmmen. De håller fort-
farande :-).

Jag har också "räddat" NiCd-celler som
varit polvända eller helt kortslutna ge-
nom att "skjuta" dem. Detta görs med en
kondensator (>5000 microFarad) som
laddas med en ganska hög spänning
(>30 Volt) som urladdas över varje ska-
dad cell. Detta är en changstagnation men
det lyckas ganska många ggr. I och för
sig så blir de inte helt återställda men de
funkar ett tag :-)

En sak som jag glömt är att, lägg aldrig
ett batteri i direkt i solen på sommaren.
Temperaturen i batteriet kan då bli be-
tydligt över 45 grader och skadar batte-
riet lika mycket som om det uppnått
denna temperatur vid laddning/urladd-
ning. Frågor besvaras på anmodan :-)
Mvh - Bengt - :-)>

(Text 2451) Nils Hammar <4341>
Ärende: NiCd-batterier och laddning?
AL> NiCd-celler klarar >1000 upp-
och urladdningar. Oftast så laddar man
ej ur cellerna helt, utan de underhålls-
laddas. T.ex. sätts mobiltelefonen i
laddningsaggregatet efter varje an-
vändning. Huruvida man ska ladda ur
ackumulatorerna en gång i månaden
finns det

Det bästa för batterierna är som sagt att
ladda ur dem helt innan man laddar
dem. Gör man inte det får de med tiden
en så kallad minneseffekt som innebär
att de har energi kvar, men inte släpper
ifrån sig den lika villigt som tidigare.
Om man då tömmer batterierna helt och
därefter laddar dem fulla några gånger
så kan man väcka liv i dem igen. Ibland
behöver man göra detta 5-6 gånger för
att det skall bli fart på batterierna igen.
De blir dock inte som nya, men betydligt

bättre än de var tidigare så länge som de inte överladdats så att elektrolyten torkat bort.

När det gäller dåliga blybatterier så har jag fått höra att man tydligen kan få liv i dem igen genom att polvända dem. Man tömmer batteriet helt, och därefter laddar man det bakvänt, så att plus blir minus och minus blir plus. Detta skall enligt uppgift lösa upp den sulfatering som gjort att batteriet blivit obrukbart. Man kan tydligen genomföra detta flera gånger så länge som det inte är kortslutning i någon cell. Sulfateringsker så vitt jag nu förstår enbart på anoden, och en ordinär blyackumulator är symmetriskt uppbyggd, så anod och katod kan utan större problem skifta plats.

För övrigt kan detta resultera i en obehaglig överraskning för batteritjuvar. Bakspänning kan ju bränna ett och annat i moderna bilar. Det räcker med växelströmgenerator för att det skall gå åt pipan. En del likströmgeneratorer klarar sig visst och laddar gladeligen på fel håll. Detta fick jag veta genom att en kompis råkat få tag på en bubbla där batteriet var felvänt. Enda problemet han fick var att radion som han monterade inte fungerade. Efter att ha vänt batteriet till minusjord så fungerade radion också!

Möte Internet

(Text 7516) Johan Persson

Ärende: Hur får man en egen hemsida att visa bilder?

Unix är väldigt noga med att filnamnen stämmer överens, en skillnad på stora och små bokstäver räcker för att det inte skall fungera. /jp

(Text 7519) Lars Stjernström <10214>

Ärende: Hur får man en egen hemsida att visa bilder?

Tack för svaren! Det hela löste sig genom att bildfilerna skickades in först, och därefter adresserades bilderna till servern från indexsidan i editorn. Skickade sedan in indexsidan och övriga textsidor. Sedan funkade det! byebye

(Text 7531) Anders Kihlberg <10272>

Ärende: PGP

Är det någon som kan ge tips på hur man skall hantera PGP. För jag står inför det problemet att det är någon som vill att man skall kryptera brev som skall gå via internet. Tips på programvara. Går det att använda Eudora light? Eller måste man skaffa sig andra som kan hantera det hela på ett bra sätt? MVH kilen

(Text 7536) Ulf Hårnhammar <9656>

Ärende: PGP

För PGP-kryptering rekommenderar jag starkt ett program som heter PGP;) PGP är ett separat program alltså. PC-versionen är för MSDOS och har obekräftade options på kommandoraden. Jag tycker sådant är charmigt men för de som tycker illa om det finns det grafiska PGP-shells för både MSDOS och Windows, så man behöver inte plugga options om man inte vill.

Jag har hört att det finns PGP-plugins till olika mailprogram, så man kan kryptera i samband med brevskickandet istället innan, men jag vet inte om detta även gäller det utmärka programmet Eudora Light 1.5.4. ulf <m9656>

(Text 7624) Jörgen Turtola <7666>

Ärende: Atomur

Vad heter och var får jag tag på programmet som ställde datorklockan mot internetklockan? Jorgen. Turtol

(Text 7625) Ralf Lindström <9250>

Ärende: Atomur

JT> Vad heter och var får jag tag på programmet som ställde JT> datorklockan mot internetklockan?

Om min fillista stämmer finns

ndate104.zip i /prog/win3/comm/time och ndate107.zip i /prog/win32/net/internet/time Mvh Ralf

(Text 7647) Sven-Erik Svensson <4394>

Ärende: Atomur

Hej Taisto!

TK> Jag tror att man kan köra mot time.abc.se fastän man loggar in hos någon annan Internetleverantör.

Det går alldeles utmärkt!

TK> Ja, bara man loggar in utifrån ex: via /programbanken.

Varför det? Du skriver bara in i adressrutan på netdate orden time.abc.se och behöver inte logga in hos någon annan än din egen internetleverantör. Så fungerar det för mig, men jag kör Win95. Det kanske är annorlunda om man kör Windows 3.xx?

M v h Den glade pensionären SES

Möte WWW

(Text 2933) Ove Johnsson <10183>

Ärende: No Authorization?

När jag försökte använda funktionen "Administrera Hemsida" via Netscape Å klubbens hemsida, fick jag bara beskedet "Authorization Failed." Jag var mest nyfiken; det finns ju andra vägar att komma åt sin hemsida. Men denna funktion är inte nämnd i FAQ:en, så jag undrar om det är meningen att "gemene man" (= aktuell medlem) ska kunna använda den !? M v h Ove J.

(Text 2934) Johan Persson <2397>

Ärende: No Authorization?

Det är till för den som lägger upp hemsidorna, inget för gemene man. /jp

(Text 2944) Ove Johnsson <10183>

Ärende: No Authorization?

OJ> "Authorization Failed."

JP> Det är till för den som lägger upp hemsidorna, inget för gemene man.

Det svaret förstod jag inte. Är funktionen avsedd för att administrera MIN hemsida? I så fall borde inte JAG få svaret "Authorization Failed" ovan!? Men är

funktionen bara avsedd för SysOparna? Då verkar det vettigare. M v h Ove J.

(Text 2946) Bo Kullmar <1789>

Ärende: No Authorization?

OJ> Men är funktionen bara avsedd för SysOparna?

Ja.

(Text 2994) Per Sandin <9051>

Ärende: access forbidden

Jag försökte uppdatera en av filerna i min publichtml-katalog som jag inte underhållit på länge. Jag följde instruktionerna i FAQ:en och laddade upp en ny fil. När jag försöker titta på den nyuppladdade filen med Netscape får jag beskedet "file exists, but access forbidden by user". Jag antar att jag måste ändra läsrättigheterna för den nyuppladdade filen. (De gamla filerna går att titta på precis som förut, och jag har inte ändrat något i defaultinställningarna.) Hur gör jag? mvh, //Per

(Text 2999) Mats Dufberg <8698>

Ärende: access forbidden

PS> När jag försöker titta på den nyuppladdade filen med Netscape får jag beskedet "file exists, but access forbidden by user". Jag antar att jag måste ändra läsrättigheterna för den nyuppladdade filen. (De gamla filerna går att titta på precis som förut, och jag har inte ändrat något i defaultinställningarna.)

Pröva med följande kommando på kommandoraden chmod aAr fil.html för att filen fil.html ska kunna läsas av alla. Mats

(Text 3002) Henrik Andréasson <9061>

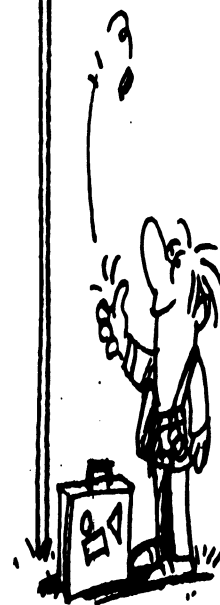
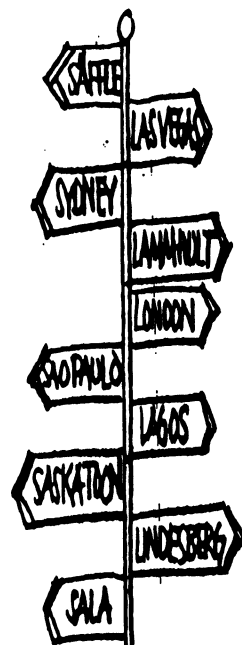
Ärende: access forbidden

cd \$HOME/public/html chmod 644 file.html
\$HOME funkar på samma sätt som tilde (men msg blir inte arg) //mvh Henrik <han@abc.se>

(Text 3004) Johan Persson <2397>

Ärende: access forbidden

Fixat ("chmod 644 konsult.html"). /jp

Hur man lägger upp sin hemsida hos ABC-klubben

Har du fortfarande ingen hemsida i ABC-klubben?

Många medlemmar har redan egna hemsidor, s k web-sidor (WWW-sidor) här i ABC-klubben. Jag förvarnar att artikeln är ganska lång, men den vänder sig till sådana som fortfarande inte har egna hemsidor och som vill lära sig mer om detta.

Om du redan vet hur man skriver hemsidor i HTML, men är osäker på hur de skall sändas upp till ABC-klubbens dator, hoppa direkt till avsnittet "Nu skrider vi till verket".

Om du redan har färdigt hemsidematerial, och bara behöver lära dig lite mer om hur man sänder upp det till UNIX-miljön och "grottar omkring lite grand därinne"- gå direkt till "Äntligen dags att lägga upp hemsidorna..."

Därmed har jag förhoppningsvis garanterat mig för eventuellt gnäll om att "oj, vad mycket det var att läsa".

Kvar är nu du och de andra läsarna som inte vet vad HTML är för någonting. Det är nämligen det språk eller format som hemsidorna ska skrivas i. Förkortningen står för HyperText Markup Language - en kod som anger för en s k Web-läsare hur texten skall visas i en dator uppkopplad mot Internets World Wide Web (WWW). Det finns en uppsjö web-läsare. Mest förekommande är Netscape. Många kör Mosaic eller Internet Explorer etc. Det fiffiga med HTML är att inga speciella krav ställs på den dator som dokumenten skall visas på. Det spelar ingen roll om datorn bara kan visa text eller både text och bilder samt spela upp ljud. Det är totalt ointressant om den som är uppkopplad mot nätet använder Macintosh med pytteliten niotums bildskärm, eller sista skriket av något PC-monster med 21-tums och miljoner färgschatteringar. HTML-koden talar helt enkelt om för Web-läsaren hur hemsidan skall visas på bildskärmen.

Hypertext betyder att texten innehåller aktiva hänvisningar till annan text inom sidan, eller till andra separata sidor som skall läsas in, eller till någon annan domän (Web site) ute på Internets enorma världs-

omspännande WWW. Sådana s k hyperlänkar visas oftast som understruken text, eller i avvikande färg eller omvänd video ('highlighted'). Genom att klicka på texten (eller på en bild), ber du Web-läsaren att koppla dig vidare till någon annan domän (Web site) ute på det enorma World Wide Web (WWW).

Det största arbetet består alltså i att skriva i HTML. Du kan skriva all kod med en vanlig ascii-editor, och knacka in alla kommandon för hand. De inleds med en vänster vinkelhake < dvs det matematiska tecknet "mindre än" och avslutas med det matematiska tecknet "större än".
 är exempelvis kommandot som framtvingar ny rad. Med <P> skapas nytt stycke. Centrerad text inleds med <CENTER> och avslutas med </CENTER>. Observera att bråkstreck skall användas för att ange att ett visst kommando skall upphöra att ha verkan.

Här finns ingen anledning att beskriva HTML i detalj. Åke Hedman skrev en tämligen omfattande genomgång i ABC-bladet nr 4/95. En bok i ämnet som fått mycket goda recensioner är Internet. HTML-boken. Rolf Stafelin. Pagina. Kostar 392 kronor. Omfattar 242 sidor. Är 1,7 cm tjock. Systematiskt upplagd på svenska. En utmärkt genomgång. Diskett medföljer i PC-format (Mac-disk kan också fås på begäran) och på den finns bl.a. en enkel HTML-editor som heter HTML-EASY som får provas gratis i 30 dagar.

I klubbens programbank finns HTML-WRITER. En annan shareware är Webedit. En bra kommersiell produkt är INCON-TEXT SPIDER från dustin. Kostar 659 kronor. Med den skriver du ungefär som i en ordbehandlare och får se hur det ser ut på skärmen (WYSIWYG). Den nödvändiga HTML-koden skapas då automatiskt.

Det finns också många ställen på Inter-

net där entusiaster också lagt upp hela kurser i HTML. På min egen hemsida <http://www.abc.se/~m8355/index.html> har jag länkar till just sådana kurser och en del tips.

Ett annat smart tips är att besöka några bra hemsidor hos någon av våra medlemmar. I Netscape klickar du på File och härefter på Save as och sparar sidan som fil med tillägget .htm. Sedan klickar Du på File och på Print och skriver ut den aktuella hemsidan på papper. Tag sedan en texteditor och skriv ut .htm-filen på papper. Nu kan du sätta dig ned i lugn och ro och jämföra textsidan med innehållet i

Detta är den andra i vår serie av information som ligger på de hemsidor som medlemmarna kan ha hos ABC-klubben. Vissa medlemmar har kallat den Bills lilla röda för att markera vilken vikt den har. Denna vikt är också ett av skälen till att vi publicerar den som den första i denna serie.
Redaktionen

den HTML-kodade filen och se hur man gjort. Att se hur det fungerar i praktiken är som att resa utomlands och lära sig landets språk genom att vistas i landet i stället för att plugga i grammatikböcker! Har du tur hittar du också någon bra bildfil

(.gif) med lämplig bakgrundsfärg som du kan använda.

Att lägga upp sina hemsidor hos ABC-klubben...

Till dig som ännu inte lärt dig hur man skriver hemsidor, säger jag 'bye-bye'. Du får väl lägga undan den här artikeln och läsa vidare när du blivit klar med dina sidorna.

När Du äntligen fått dina hemsidor färdigskrivna, så är det dags att provköra dem. Man laddar helt enkelt sin Web-läsare och kör lokalt, utan att vara uppkopplad på nätet. För att exempelvis Netscape skall acceptera körning utan att modemmet är påkopplat, brukar man ofta tvingas lägga in en låtsasfil i dess bibliotek. Den heter MOZOCK.DLL och kan fås från Klubbens programbibliotek. Du

döper helt enkelt om den från MOZOCK.DLL till WINSOCK.DLL. Då går det att köra lokalt.

När allt material är färdigt måste du provköra dina sidor. Klicka på alla länkar. Kolla att allt fungerar som du tänkt. Det är bäst att ha grovplanerat systemet innan man sätter igång med själva hästarbetet att skriva text och kod.

Grundsidan skall ha namnet INDEX.HTML och absolut inget annat. Då är den åtkomlig från nätet. Denna sida skall enligt ABC-klubbens bestämmelser innehålla informationer om dig själv för att du skall få den anmäld på Klubbens förteckning över medlemmarnas egna hemsidor.

Nu gäller det att få upp alla sina hemsidor till sitt eget hembibliotek hos ABC-klubben, den s k UNIX-miljön samt göra dem åtkomliga för alla som via Internet går in till ABC-klubbens s k URL (internetadressen) som för ABC-klubben är <http://www.abc.se>

Din klubsida är åtkomlig på adressen <http://www.abc.se/~m9999> där 9999 är ditt medlemsnummer. Om du tycker detta är oklart titta på min adress som jag berättat om ovan.

Egentligen står allting i den berömda s k FAQ

Ofta när man som nybörjare ställer en fråga i ett möte, så brukar DSG (de stora grabbarna) hänvisa till FAQ. Faktum är att där står allting så pass klart och tydligt att den här artikeln egentligen inte borde behövas. Men jag vänder mig ju till dem som vill ha lite mera informationer än vad som framgår av den berömda FAQ. Många är väl som jag själv är på den här punkten. Att bli matad med stekta sparvar är alltid trevligare än att springa ut i skogen och jaga själv.

Jag upplevde det som en tröskel att komma över. Tack vare snälla klubbkamrater i MSG-mötena fick jag lära mig. Tyvärr verkar vissa personer i mötena glömt bort hur det är att vara nybörjare, å andra sidan kanske de har uppnått en sådan formidabel skicklighet att alla kommandon numera sitter i ryggmärgen, och då är det faktiskt svårt att förklara allting i detalj. Förhoppningsvis är jag fortfarande så pass okunnig att jag kan skriva vettigt i ämnet.

Vi får inte heller glömma att DVSG (de verkligt stora grabbarna) faktiskt har ett fasligt sjå att hålla igång systemet, och har annat att göra än att skriva detaljerade instruktioner!

Nu skrider vi till verket.

1. Skriv först Din huvudsida. Döp den till INDEX.HTM. Lägg märke till att vi i DOS/WINDOWS ju bara kan använda tre tecken i filens "efternamn", uppe i UNIX skall vi sedan döpa om den till INDEX.HTML.

Lägg in eventuella URL-länkar och länkar till extrasidor med information.

Skriv gärna alla Dina extrasidor färdigt, så att allt fungerar från första början.

Observera, att i vissa fall kan det vara bättre att lägga ett "ankare" (HTML-sökmärke) inne i en lång text och låta läsaren hoppa dit i ett och samma dokument.

För det mesta är det bättre att arbeta med små korta sidor som läses in genom att besökaren klickar på "länkar".

Många brukar ha texten på en färgad bakgrund till texten. Det finns två uppfattningar om hur man bör gå till väga. En skola hävdar att man lägger upp bakgrunden som en bildfil så här

```
<body background="yellow.gif" >
```

En annan skola gör gällande att bilder belastar nätet i onödan. Det kan ta onödigt lång tid att ladda in en bakgrund. Risker att en "nätsurfare" inte har tid att vänta.

Direktkommando av följande typ

```
<BODY BGCOLOR=F7F16F>
```

belastar nätet mindre, och torde fungera bra med moderna Web-läsare. Exemplet ovan ger en rapskul färg.

2. Provkör hela systemet lokalt i Din Netscape (eller annan Web-läsare) genom att klicka på Arkiv, Open File.

Från din Web-läsare skriver du ut (print) dina sidor på skrivare. Läs korrektur. Ta bort onödiga tryckfel. Rätta till lay-out etc.

Om du har länkar till andra URL på nätet, provkör dessa. Adresserna kan ju ha ändrats sedan du sist besökte en viss domän! Den kan ha upphört!

Äntligen dags att lägga upp sidorna hos ABC-klubben

Det finns olika idéer om det här. En del tycker att man kan lägga upp filerna med WS_FTP och det är onekligen praktiskt. Själv föredrar jag att arbeta direkt i UNIX-miljön, så att jag vet vad jag håller på med, särskilt vad gäller sättandet av s k skyddskoder på sidorna, dvs läs- och skrivrättigheter etc.

Nu skall jag beskriva hur jag gör. Jag påstår inte att detta är det enda sättet.

1. Ring till klubben och logga in i UNIX-miljön på följande sätt:

Login: m8355

Password: ditt internet-lösenord

När du kommit till ABC-klubbens huvudmeny trycker du på bokstaven 'U' så kommer du direkt in i UNIX.

UNIX-kommandona skall ges med små bokstäver. Var försiktig och noggrann. UNIX är ett ganska oförlåtande system!

Nu ger du kommandot

```
cd public_html
```

Nu är du inne på Din egen hemsida. Om det ännu inte finns någon hemsida, så måste du skapa den med kommandot

```
mkdir public_html
```

För att skicka filerna till ABC-klubben använder jag TELIX med Zmodem-protokoll. Du kan också använda MSG, DSZ, Procomm eller något annat. Först ges UNIX-kommandot

```
rz
```

detta för att tala om för UNIX att ta emot filer (receive zmodem)

Sedan startar jag uppsändningen (i Telix ALT-S för Sänd och pilar mig ned i rullgardinsmenyn till raden Zmodem och anger filspecifikationen *.htm

Härefter ger jag ett kommando som en del klubbmedlemmar påstår inte alls behövs, men som jag fått lära mig av en mycket kunnig medlem.

```
flip -ubv *.htm
```

Han påstår att det omvandlar DOS-radslut till UNIX-radslut. Andra säger att det är onödigt. Onödigt eller ej, men kommandot känns mysigt. Jag får åtminstone känna mig som skicklig UNIX-chaffis när jag skriver något så komplicerat.

Nu döper vi om filerna så att de får "efternamnet" html

Enligt DSG så behöver bara själva grundsidan heta INDEX.HTML och de andra sidorna får mycket väl heta MERINFO.HTM och i den stilen.

Själv har jag faktiskt en pedagogisk och systematisk idé med att döpa om alla mina filer, nämligen, att jag medan jag "grottar" i UNIX direkt ser att filer som har ändelsen

.htm är filer som jag nyss skickat upp, medan filer som har ändelsen .html är fungerande filer som redan ligger uppe. Tro inte för en sekund att det här är enda och sista gången du sänder upp filer.

Jag gör så här

```
mv indexcc.htm indexcc.html
mv indexru.htm indexru.html
```

et simile in absurdum.... fortsätter och arbetar mig igenom fil för fil

Mina kompisar uppfattar mig som något slags självplågare. Det finns skojiga script att pilla med, så att man kan döpa om filerna lika enkelt som med DOS-kommandot REN *.HTM *.HTML - men det har jag inte lärt mig ännu.

Nu måste du kolla att filerna har korrekta rättigheter, dvs du skall kunna göra allt med dem både läsa och skriva, medan andra bara skall kunna läsa. Ingen får ju komma in utifrån och sabotera sidorna!

Standardkommandot för att ge Dina hemsidor, dvs filerna *.html korrekta rättigheter är:

```
chmod 644 *.html
```

ofta är des k rättigheterna (skyddskoderna) redan korrekt satta, men du kollar detta med

```
dir
```

och får se hela ditt hembibliotek med alla dina filer ungefär så här

```
-rw-r--r--
```

Det första tecknet innebär att det är en datafil. Sedan kommer det tre grupper med tre tecken i vardera teckengruppen, dvs

```
rw - r-- r--
```

Den första teckengruppen avser Dina egna rättigheter, dvs att du får läsa och skriva. Den andra teckengruppen avser den omgivande 'gruppen av användare' och den tredje och sista teckengruppen avser övriga användare.

DSG anser inte att nybörjare behöver veta detta. Jag anser att det kan vara smart att med kommandot 'dir' åtminstone kontrollera att allt är OK.

Om du ger det ovannämnda kommandot chmod 644 *.html så är du på säkra sidan.

Nu är det klart, och jag borde ha börjat med att nämna det absolut viktigaste kommandot i alla datorer, nämligen hur man kommer ut ur eländet, kommandot är så enkelt som

```
exit
```

Nu sammanfattar jag de kommandon som nybörjaren eventuellt behöver känna till.

exit

komma ut ur UNIX

A

i huvudmenyn Avsluta, ringa av

cd public_html

gå till ditt hembibliotek

mkdir public_html

skapa hembibliotek om det inte redan finns

pwd

visar var du befinner dig någonstans / home/m9999

rz

be fjärrdatorn (UNIX) ta emot Dina filer

sz *.html

be datorn sända dessa filer - lugn det blir *.htm när de är hemma

chmod 755 public_html

ge biblioteket korrekta rättigheter som nämligen skall visas som drwxr-x-rx

chmod 644 *.html

ge filerna rättigheterna som visas som -rw-r--r--

rm fulen.html

radera bort filen med namnet 'fulen.html'

mv fulen.html filen.html

döp om 'fulen.html' till 'filen.html'

Sammanfattning:

Du har nu lärt dig hur man skapar sitt hembibliotek public_html samt gett detta bibliotek korrekta rättigheter. Du har lärt dig hur du går till ditt hembibliotek samt hur opererar tämligen smärtfritt i ditt hembibliotek

Äntligen är sidorna på plats

Hahaha! Trodde du att du skulle komma så lindrigt undan? Nej, nu måste du leka besökare och testa allting.

Kontakta ABC-klubben med ditt modem och din Web-läsare. Klicka på HOME så att du kommer till

<http://www.abc.se>

pilla dit resten av tecknen så att det står

<http://www.abc.se/~m9999/index.html>

där "9999" självfallet är ditt eget medlemsnummer.

Lägg gärna in detta som Bookmark så att du snabbt kommer dit fler gånger, för nu skall vi testa oss blåa och gröna.

Provkör allting mycket noggrant som om du vore en främmande besökare. Klicka på alla "ankare", URL-länkar etc och förvissa dig om att allting är helt OK.

När hela hemsidesystemet är absolut klart - dvs det får inte stå någonting i stil med Hejsan svejsan, denna sida är under konstruktion, utan det skall vara färdigt material - då går din in på ABC-klubbens WWW-server under Klubben, Klubbisidor, Egen hemsida på ABC-klubben. Där trycker Du på knappen Ansök. När du gör detta måste du logga in som m9999 och ditt UNIX, lösenord, dvs samma som du använder för PPP och POP mail.

Någon sysop i ABC-klubben måste nämligen godkänna sidorna, så att det inte ligger material med copyright, eller något otillbörligt som kan skada ABC-klubbens anseende, eller ge upphov till juridiskt trassel.

Därmed är sidorna åtkomliga även från klubbens huvudsida.

ABC-klubben är en ideell sammanslutning, med ideellt arbetande medlemmar som offrar stora delar av sin fritid. Därför får dina hemsidor i ABC-klubben inte innehålla reklam eller användas i kommersiellt syfte.

Om du behöver använda hemsidor i kommersiellt syfte bör du kontakta någon kommersiell nätverksoperatör.

Avslutningsvis vill jag rikta ett varmt tack till många klubbmedlemmar utan vars hjälp och goda råd denna artikel inte skulle ha kommit till. Om en enda medlem med hjälp av den här artikeln kommer igång med sina hemsidor, så har denna artikel gjort mer nytta för ABC-klubben än vad jag någonsin kunnat hoppas på.

<8355>

Bill Leksén

Jag har prövat...

MacOpener v. 1.00

MacOpener v. 1.00 är ett behändigt program som gör det möjligt att använda Macintoshdisketter i en PC. En Macanvändare har ofta inga problem med att öppna PC-formaterade disketter, men att öppna Macdisketter i PC går inte utan vidare. Programmet är lätt att installera och lätt att komma igång med.

Eftersom jag är redaktör för en släktforsknings-tidning, och får bidrag även från Macanvändare, har jag behov av att kunna använda deras disketter fast jag har PC. Det går visserligen att öppna ett Word-dokument som gjorts i Macintosh direkt i Word för Windows, men då ska man ha fått det på en PC-formaterad diskett eller som attachment till e-post t ex, och alla har ju inte e-post.

MacOpener har verkligen löst dessa problem åt mig. Jag kan inte bara öppna disketten och läsa filen, jag kan även skriva på och formatera en Macdiskett. På samma sätt går det att använda en Zip-diskett eller en CD-ROM-skiva för Mac.

TeleVakt 3.0

TeleVakt 3.0, ett behändigt norskt gratisprogram för Windows 95 som håller reda på hur länge man varit uppkopplad på nätet. Jag hittade det på den svenska sharewarelistan <http://www.users.wineasy.se/aki/ssl/>.

Programmet är lätt att installera och komma igång med. Man får bara ändra lite i inställningarna med hänsyn till svenska förhållanden. Det lägger sig som en liten ikon i aktivitetsfältet, i form av två ögon som blinkar och rullar när man är uppkopplad, och blundar när man är nedkopplad.

I TeleVakt kan man göra en mängd inställningar. Rapport per dag, vecka, månad och år över tidsförbrukningen för resp låg- eller högtrafik. Diagram över trafiken för månad eller år. Samtalskostnad för låg- respektive högtrafiktid samt Internet-kostnad om man har sådan. Man kan också ställa in ett larm som varnar när

man har varit uppkopplad en viss tid. Det kan dessutom upprepas med jämna mellanrum.

Det går att registrera flera användare vilket är bra för tonårsfamiljer när det blir diskussioner om telefonräkningen. Nu har jag dock turen att ha tonårsflickor som inte alls är intresserad av att surfa på nätet. De pratar dock i gengäld desto mer i telefon. Det går att välja språk för programmet: norska, danska eller svenska.

Programmet saknar dock en funktion som visar hur många gånger man varit uppkopplad. Det har ju en viss betydelse för telefonräkningen, åtminstone i Sverige. Det ger inte heller utslag när man ringer upp med LMSG fast det är inställt på att reagera när modemmet är igång.

Jag tycker att det är ett roligt och användbart program, och gratis dessutom. Allt man förväntas göra är att skicka e-post och tala om att man använder programmet.

<9619>

Marianne Funaya

Om rättigheterna för filerna i UNIX-miljön

— eller allt som du varit för blyg att fråga om

DSG tycker inte att nybörjaren behöver veta allt i detalj, men jag har skrivit det här för de som är nyfikna och vetgiriga.

Rättigheterna (skyddskoderna) i UNIX, dvs det som i MS-DOS motsvaras av det som visas med DIR och som sätts med ATTRIB-kommandot räknas fram på följande sätt:

Det första tecknet som visas brukar vara bokstaven 'd' för bibliotek (directory) eller '-' för datafiler.

Sedan kommer det tre grupper med tre bokstäver i vardera gruppen. Det kan se ut så här

-rwxrw-r-x

Den första gruppen *rwx* avser användaren själv och den andra gruppen *rw* avser de närmaste användarnas rättigheter. Den tredje och sista gruppen avser samtliga användares rättigheter.

"r" innebär "read" dvs läsrättighet och har värdet 4

"w" innebär "write" dvs rätt att skriva till fil och har värdet 2

"x" innebär rätt att exekvera, dvs köra filen och har värdet 1

Värdena adderas och vi får följande resultat:

rwx	är	4 + 2 + 1	= 7
rw-	är	4 + 2 + 0	= 6
r-x	är	4 + 0 + 1	= 5

Principen bakom ovanstående räknasätt är självfallet normala binärmasker som man brukar sätta i programspråk som ALGOL PL/I, Pascal, assembler-språk etc.

Ett pedagogiskt exempel är om vi på något smart sätt utan att använda BASIC-språkets krångliga IF-THEN-ELSE-metodik skulle skriva ett litet program där vi håller reda på vilka tolkar på en kongress som talar både engelska, tyska och franska. Då kan vi göra på samma sätt. Vi

anger att de som talar engelska får 4 poäng. De som talar tyska 2 poäng. De som talar franska 1 poäng. De som talar samtliga tre språk får 7 poäng. Binärmaskerna för en sådan person blir då

	poäng
111 = engelska, tyska och franska	7
110 = engelska och tyska	6
101 = engelska och franska	5
100 = enbart engelska	4
011 = tyska och franska	3
010 = enbart tyska	2
001 = enbart franska	1
000 = är inte språkkunnig	0

Med normal Boolesk algebra kan vi sedan plocka ut vissa grupper genom att använda logiska AND respektive OR-funktioner.

Därmed är vi inne på ämnet matematik och det är dags för mig att sätta punkt, i all synnerhet som madam i huset står och glor på bildskärmen över min axel och säger, att varför i hela fridens dar får FRANSKA bara en poäng! Jag knacker mot min panna, och ser just nu ut som en fransos som utropar Mon Dieu, detta är ju ett pedagogiskt exempel. La France 'säng poäng' Adieu.

<8355>

Bill Leksén

Tips och råd

Vi har märkt att en sida med råd och tips behövs. Någon riktig strickt policy för vad den skall innehålla, med klubbens portalparagraf är ju blandad information till både nytta och nöje.

Redaktionen.

Ordlista

Finns det någon ordlista med alla uttryck som används på Internet, i basen? Annars vore det väl en bra uppgift för den som känner sig behärska terminologin fullt ut, och har lust att göra en liten ordlista?

När det gäller tekniska ord kan du kika i något nummer av tidningen Internetguiden på de gröna sidorna

För övrigt har dataterminologin har utsatts för hårdgranskning av Nätverket för svenska datatermer Spindlarna i nätverket

En särskild datatermgrupp

Svenska språknämnden och Tekniska normklaturcentralen, har samlat företrädare för dagspressen, TT, Sveriges Radio-TV, datavärlden med bl a IBM och Apple, branschpressen, tekniska högskolan och många fler i en särskild datatermgrupp. De har kommit fram med nedanstående lista.

bildläsare	(eller skanner)
cd	(en cd, cd:n, flera cd:ar, de där cd:arna)
cd-rom	(cd-romskiva, cd-romläsare)
e-post	(e-brev, e-meddelande. Skicka med e-post eller e-posta. Inte mail eller mejl.)
Gbit	(gigabit, saknar speciell pluralform)
Internet	(kortform: nätet med liten bokstav)
intranät	(ett internt datornät)
IT	(informationsteknik; inte informationsteknologi som betyder vetenskapen om informationsteknik)
kB	(kilobyte, saknar speciell pluralform)
MB	(megabyte, saknar pluralform. "Hur många byte är den på?")
Mbit	(megabit, saknar pluralform)

multimedie- (medium böjs: ett medium, mediet, flera medier och som förled medie-. Alltså: multimedieteknik. Jfr böjningen av akvarium: akvariet, akvarier, akvariefisk.)
 pc (en pc, pc:n, flera pc:ar)
 skanna (som verb)
 skanner (eller bildläsare)
 snabel-a (tecknet É, utläses som snabel-a och inte som "at")

webb, www, World Wide Web (webb i stället för engelska web, jfr jobb, snobb, klubb etc.)
 webbläsare (i stället för web browser)
 webbplats (i stället för web site; skriv inte sajt)

Listan finns på Internetadressen <http://www.nada.kth.se/dataterm/> och där kan man också få utförliga kommentarer till orden.

<9845>

Per Styrenius

Kommentar:

KB då?

Där K utalas kå och inte kilo, som alltså betyder 1024. k = kilo = 1000 enl SI.

Mega

Mega betyder 1 000 000 enl SI, men i datorsammanhang användes ofta 1024 * 1024 istället. Det finns inget särskilt begrepp för 1024*1024, jmf k och K ovan.

<519>

Nils Hansson

AutoLMSG

Kan man inte ordna ett program som ringer upp LMSG på en bestämd tid utan att man själv behöver stå vid datorn?

Svar

Jag har fixat så att min maskin ringer upp LMSG, hämtar hem inlägg samt går ur LMSG utan att jag behöver vara närvarande.

Så här gjorde jag

Jag har ett mekaniskt tidur som startar maskinen kl. 01.00. I autoexec.bat lades följande rader till (i slutet)

```
CHOICE /C:JN /Tn,10 starta
DOS (j) eller vänta 10sek?
if errorlevel 2 call autost
if errorlevel 1 call meny
```

Förklaring av CHOICE kommandon

/C:JN

Vilka bokstäver som skall användas. Om inget anges är default Y,N. På skärmen kommer bokstäverna upp efter texten mellan hakparanteser. 1:a bokstaven är errorlevel 1, 2:a är errorl. 2, 3:e är errorl. 3 osv.

/Tn,10

Tiden som man vill vänta i sek. (här 10sek) mellan 0 - 99 sek samt vilken errorlevel som skall exekveras när tiden gått. Texten som skall komma upp skrivs EFTER alla kommandona.

Meny är en .bat fil som startar ett DOS-meniprogram. Autost är en .bat fil som startar LMSG på ett givet klockslag den ser ut så här

```
waituntl 01:10.00
d:
cd lmsg
lmsg/b
cd\rc:
```

Waituntl

Ett .com program som jag fått av Bill Leksén. Det startar exekveringen vid den inställda tidpunkten.

d:

Jag har två hårddiskar, LMSG ligger på D-disken.

LMSG/b

Startar LMSG, ringer upp, hämtar hem inläggen, lägger på OCH går ur till prompten (men kvar i LMSG-katalogen, därav cd som skall ha en slash efter sig).

Tyvärr så kan jag inte ta åt mig äran för ovanstående lösning. utan jag fick hjälp med allt. Lösningen i Autoexec.bat fick jag av en bekant, Mats Persson. samt waituntil fick jag från Bill Leksell.

Man behöver inte waituntil. Det går också att göra så att man skriver in direkt i autoexec.bat följande

```
CLS
choice /C:JN /Tn,10 starta
DOS (j) eller vänta 10sek?
```

```
if errorlevel 2 call autostart
if errorlevel 1 call meny
```

```
:autostart
d:
cd lmsg
lmsg/b
cd\rca:
```

Men då startas exekveringen av LMSG/b omedelbart om man inte svarar på frågan.

Waituntil går att bryta med Ctrl-C. Dessutom går det inte i gång omedelbart utan väntar på den givna tiden, i mitt fall 01.10.00. För mig är detta mer praktiskt, för jag startar ibland upp maskinen och går sedan iväg och gör något annat under uppstartsfasen.

Vissa av förklaringarna ovan kanske verkar självklara för de flesta, men det är ju så att det kanske finns några som inte är inne och petar i Autoexec.bat så ofta, eller inte har så stor datorvana och vill veta vad och hur dom gör. Jag är själv en sån.

<9376>

Per Nyberg

Om ikontext o Windows

Texten under mina ikoner har plötsligt blivit oläslig. Det är inte samma font som tidigare. Hur kan jag få tillbaka den gamla?

Windows 3.11

Filen win.ini i Windows-biblioteket pekar ut vilken font som skall användas i raden

```
IconTitleFaceNamn=MS Sans Serif
IconTitleStyle=      1 fetstil
                   0 vanlig mager stil
```

MS San Serif (lik Arial) brukar vara standard. Står det ingenting på den raden används en annan font, hos mig förmodligen MS Serif som är lik Times.

<1384>

Sven Wickberg

Insändarspalten

Det händer att vi i redaktionen får insändare. Vissa av dem kan vi bara inte låta bli att publicera.

ABC-klubben är suverän.

Det är ju en förbannat bra klubb man blivit med i. Helt enkelt suverän. Här är det bara att skriva en rad om de datafel som kontinuerligt dyker upp och alltid är det någon som har den rätta kompetensen. Det är verkligen sten kul att så snabbt få svar på sina problem och att det verkar finnas så många duktiga medlemmar.

Jag köpte min första IBM PC XT (128KB, 10Mb, 8MHZ?) 1985 och har som många andra fått genomlida alla operativsystem DOS, Win 3.0, Win 3.1, Win 3.11, och nu Win 95 och alla ordbehandlare (IBM Writing Assistant, Works (DOS), Write, Works (Win), WP, Word for Windows) som man tvingats lära sig för att i princip kunna göra samma sak som tidigare. Man kan ju få hjärtinfarkt för mindre. Som PC användare har man ju nästan fått ägna mesta tiden till att fixa fel och få skiten att fungera, medan många Appel användare har jobbat med att använda sina applikationer och verkar inte alls ha haft lika mycket tekniska problem.

Microsoft skulle stämmas för världshistoriens största kundmisshandel genom tiderna. Den tid som Microsofts kunder fått ägna sig åt att lösa problem motsvarar säkert en kostnad som uppgår till hela världens BNP, med tanke på att det finns ca 100 miljoner användare. Om man beräknar att man lagt ner 1000 timmar de

senaste 10 åren och räknar med en kostnad på 1000 kr/tim multiplicerat med 100 miljoner så blir det 100.000 miljarder totalt i kostnad. Sverige har en BNP på ca 1600 miljarder och står för 1-2% av världens BNP så en världs BNP stämmer nog ganska bra. Har vi någon advokat i klubben som har lust att stämma Microsoft?

Därför känns det som en befrielse att äntligen ha fått tillgång till den kompetens som behövs för att kunna använda datorn till det den är till för. Det skall verkligen bli roligt att få vara med i ABC-klubben.

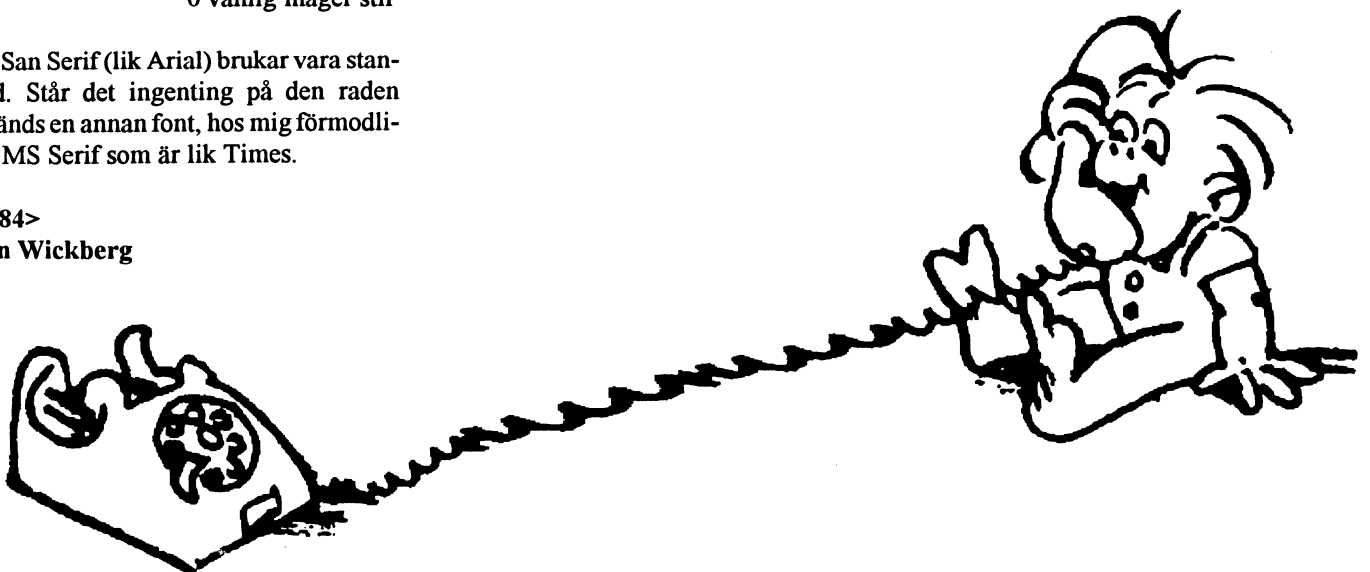
Tack för ett suveränt tips på Bengt Öhmans <8717> hemsida. Jag hittade en massa bra information om datorsäkerhet på denna hemsida.

Den här datorklubben är ju helt suverän. Det är ju fullkomligt toppen att ha en sådan här suverän kompetens tillgänglig direkt från sin egen dator på skrivbordet. Det känns underbart att vara medlem i ABC-klubben.

Internet är ju också en verklig höjdare. Ett helt nytt medium som aldrig någonsin har funnits i människans historia tidigare. Har redan haft en enorm nytta av Internet och jag har bara varit med i några veckor. Internet kommer att öppna upp massor med nya möjligheter för de som är med, det är jag 100% säker på.

<10515>

Per Paterson

Akronymer

Dessa akronymer förekommer ofta för att spara plats och tid när man umgås skriftligen, som t ex på nätet. Akronymer med flera bokstäver förekommer på nätet och kan ibland vara svåra att lista ut, i synnerhet om de är förkortningar av engelska/amerikanska ord. De är inte gjorda för att förvill, vad man än ibland kan tro.

Denna sammanställning är ursprungligen gjord av Stacy Doss/The EXpressBBS. Vi har strukit rätt friskt i den, framför allt i de delar som rör rent amerikanska förhållanden. Vi har däremot låtit de amerikanske förklaringarna vara kvar för att man lättare skall kunna avgöra hur förkortningen har uppstått.

Redaktionen

AIM	Another IBM Mistake
B4N	Bye for Now
BAD	Broken as Designed
BAG	Busting A Gut (Laughing)
BAMF	Bad Assed Mother F - - -
BBR	Burnt Beyond Repair
BBS	Bulletin Board System
BFN	Bye For Now
BRB	Be right back
BRS	Big Red Switch
BTA	But then Again (in response to IOW)
BTW	By the way
BWQ	Buzz Word Quotient
CIS	Consumer Information Service (of Compu-Serve)
CU	See you
CUL8R	See you later
DL or D/L	Download, transmit to you
DTRT	Do The Right Thing
DWIMC	Do What I Mean, Correctly
ESAD	Eat S - - - and Die
ETLA	Extended Three Letter Acronym
FFRD	Flying F... in a rolling donut (I don't give a FF in a RD)
FISH	First In, Still Here
FOAF	Friend of A Friend
FRED	F.... Ridiculous Electronic Device

FUBAR	"Fixed" up beyond all recognition
FURTB	Full up ready to burst (about hard disk drives!)
FW	Freeware
FWIW	For what it's worth
FYEO	For Your Eyes Only
FYI	For your information
GDW	Grin, Duck and Weave
GFR	Grim File Reaper (pervasive data destroyer)
GIGO	Garbage in, Garbage Out
GIGO	Garbage In, Gospel Out (people accepting blindly what the computer says)
GLGH	Good Luck and Good Hunting
GR&D	Grinning, running, and ducking
IAE	In any event
ICOCBW	I Could, Of Course, Be Wrong
IMAO	In My Arrogant Opinion
IMCO	In my considered opinion
IMHO	In my humble opinion [the speaker is never humble]
IMO	In my opinion
IOW	In other words
IWBNI	If would Be Nice If
IYFEG	Insert Your Favourite Ethnic Group
L8R	Later (Sometimes Followed by Dude)
LD	Long Distance
MLA	Multiple Letter Acronym
MOTAS	Member of the Appropriate Sex
MOTOS	Member of the Opposite Sex
MOTSS	Member of the Same Sex
NFW	No F...ing Way
NSS	No S..., Shylock
OIC	Oh, I see!
OOTC	Obligatory On-Topic Comment (used to drag a post on topic so as to avoid the moderator's bytestick)
OTOH	On the other hand
OTTH	On the third hand
PD	Public Domain (Free-ware)
PITA	Pain in the ....
PITA	Pain in the "acronym"
PLOKTA	Press Lots of keys to abort
PMFBI	Pardon Me for butting in
POSSLQ	

PPN	Person of Opposite Sex sharing living quarters
	Programmer Project Number. Ie, a CIS user's ID#.
ROFL	Rolling on floor, laughing
RPG	Role Playing Games
RSN	Real Soon Now
RTFM	Read the f...ing manual (or message)
RTFM	Read the, uh, Friggin' Manual
SFLA	Stupid Four Letter Acronym
SMOP	Small Matter of Programming
SNAFU	Situation normal, all "fixed" up
SO	Significant Other
SWMBO	She who must be obeyed
Sysop	System Operator, person who runs the BBS/Forum
SW	Shareware
TAFN	That's all for Now
TDM	Too Damn Many
TGIF	Thank God It's Friday
TIA	Thanks in advance
TLA	Three Letter Acronym (now surpassed by MLA)
TSR	Terminate and Stay Resident program
TTFN	Ta Ta For Now
TTL4N	That's the lot for now
TTYL	Talk To You Later
TTYL	Type To You Later
UL or U/L	Upload, send to the BBS
WAW	Why Ask Why?
WIMP	Windows, Icons, Mouse, Pointing (to describe Windows & other similar interfaces)
WOFTAM	Waste of Flaming time and money
WYGIWYFP	What you get is what you pay for
WYSBYGI	What you see before you get it
WYSIWYG	What you see is what you get
YABA	Yet Another Bloody Acronym
YMBK(J)	You Must Be Kidding (Joking)
YMMV	Your Mileage May Vary (I [liked it/didn't like it] but you [may/may not])

EMOTICONS

Emoticons är en sammandragning av emotion och icon och är symboler som skall avse känslor. För att hjälpa tele-fånare att reda ut hur lustiga deras inlägg är avsedda att vara kommer här en samling av flera ansiktsuttryck i emoticonform. De är ofta gjorda från tangentbordet och avsedda att läsas med huvudet på sned. Så. luta på huvudet och litet till vänster för att ta emot följande emoticoner

:~)	Humor
:~):	Masking theatrical comments
:<)	For those with hairy lips
:<)=	For those with beards too
:/)	Not funny
'~)	Wink
P~)	Pirate
:~)	Sardonic incredulity
(@ @)	You're kidding!
:~"	Pursing lips
:~v	Just another face (speaking) profiled from the side
:~V	Shout
:~w	Speak with forked tongue
:~W	Shout with forked tongue
:~*	Oooops (covering mouth with hand)
:~x	Kiss kiss
:~(	Unhappy
:~c	Real unhappy
:~C	Unbelieving (jaw dropped)
B~)	Smiling and wearing glasses or sunglasses
8~)	Same as previous; also used to denote wide-eyed look
:~o	"Oh, noooooooo!" (a la Mr. Bill)
*(	Handshake offered
*)	Handshake accepted
@>~>	A rose.
:~o	Wow!
:~	Grim
:~)	Your basic smiley. This smilie is used to inflect a sarcastic or joking statement since we can't hear voice inflection over Unix.
:~)	Winky smiley. User just made a flirtatious and/or sarcastic remark. More of a "don't hit me for what I just said" smiley.
:~(	Frowning smiley. User did not like that last statement or is upset or depressed about something.

Begränsad
eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsänds
försändelsen med den nya adressen
på baksidan (ej adressidan)

Avsändare:
ABC-klubben
Box 14 143
161 14 Bromma

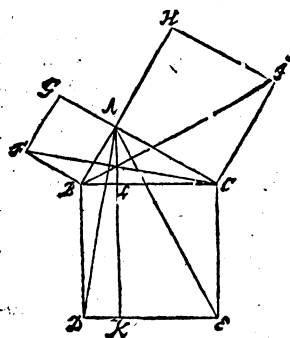
* 8198 * ABC-BLADET 5

logrammen ADEB liksidig. Jag säger också att han är rätvinklig. Ty, efter rätta lineen AD faller emot de parallela lineerna AB, DE; så måste vinklarna BAD, ADE, tillhoppa, vara lika stora med tvenne rätta. *e* Men BAD är en rät vinkel: derföre är också ADE en rät vinkel. Nu äro de sidor vinklar, som stå midt emot hvarandra uti parallelogrammen, lika stora; *d* derföre är hvardera utaf de emotstående vinklarna ABE, BED, en rät vinkel: Alltså är figuren ADEB rätvinklig; det är också bevist att hon är liksidig: derföre är hon en quadrat; hon är också upprättad på den gifna rätta lineen AB. H. S. G.

COROLL. Här af ser man, att om en vinkel uti en parallelogram är rät, så äro alla vinklarna räte; och således parallelogrammen rätvinklig.

XLVII. PROPOSITION. THEOREM.

Uti rätvinklige trianglar, är quadraten, som upprättas på den sidan som står emot den rätta vinkeln, lika stor med quadraterna som upprättas på sidorna som omfatta den rätta vinkeln, tillsammans tagne.

Låt ABC vara en rätvinklig triangel, hvars vinkel BAC är rät: så säger jag att quadraten, som ritas upp på BC, är lika stor med båda quadraterna tillhoppa, som ritas upp på BA och AC. Ty, rita upp på BC quadraten BDEC, och

och upp på BA, AC, quadraterna GB, HC; *a* och drag genom punkten A, AK parallel med BD eller CE; *b* och sammanbind AD, FC.

Fördens skull, efter vinklarna BAC, BAG, äro räte, *c* så raka a. 46. propos. tvenne rätta lineer GA, AC, rä- b. 31. propos. ta lineen BA på hvar sin sida uti en punkt A, så att vinklarna, d. 14. propos. som ligga bredevid hvarandra, ä- e. 1. axiom. ro, tillhoppa, lika stora med tven- f. 2. axiom. ne rätta. Derföre äro GA och h. 41. propos. AC uti en rät linea. *d* För sam- i. 6. axiom. ma orsaks skull äro AB och AH uti en rät linea. Och efter vinkeln DBC är lika stor med vinkeln FBA, ty hvardera är en rät vinkel; *e* så lägg ABC, som är gemensam, till dem båda, så blifver hela vinkeln DBA lika stor med vinkeln FBC. *f* Nu är också AB lika stor med BF, ty de äro sidor uti samma quadrat ABFG, och BD lika stor med BC, efter de äro sidor uti quadraten DECB. Alltså äro två sidor AB, BD, uti triangelen ABD, lika stora med hvar sin utaf sidorna FB, BC, uti triangelen FBC, och vinkeln DBA är lika stor med vinkeln FBC; derföre måste basen AD vara lika stor med basen FC, och triangelen ABD lika stor med triangelen FBC: *g* Men parallelogrammen BK är dubbelt så stor som triangelen ABD; ty de stå på samma bas BD, och äro emellan samma parallela lineer BD, AK. *h* Quadraten GB är också dubbelt så stor som triangelen FBC; ty de stå på samma bas FB, och